

WESTERN ROMAN

LASO

broj 746 cijena 480 d

J. Mark

PREPAD U KLANCU

J. Mark

PREPAD U KLANCU

**VJESNIKOVA
PRESS
AGENCIJA**

Glavni i odgovorni urednik: Milivoj Pašiček
Izdavač: NIŠPRO VJESNIK (predsjednik Poslovnog
odbora Vjekoslav Koprivnjak) – OOUR
Informativno-revijalna izdanja (direktor Božidar
Radman)
Predsjedavajući Savjeta: dr Ivan Krtalić
Adresa redakcije, izdavača i tiskare: 41000 Zagreb,
Avenija bratstva i jedinstva 4
Telefoni: 041/528-099, 515-555, 519-555 i 333-333
Telex: 21 121 YU VSK
Kolegij redakcije: Berislav Grabušnik (graf. ur.),
Marija Jurela (urednik), Pavle Lugarić (zamjenik gl. i
odg. urednika), Milivoj Pašiček, Biserka Pupavac
(pomoćnik gl. i odg. urednika) Tisak: NIŠPRO
»Vjesnik«, OOUR Novinska rotacija i OOUR TM

**Urednik: Ana Hrastović
Grafički urednik: Ivica Bartolić**

J. Mark: **Prepad u klancu**
Copyright: VPA
Recenzija: Božidar Stanić
Laso broj 746 izlazi 29. 1. 1988.
u nakladi od 67.000 primjeraka

I

Svezao sam maramu preko usta i to je pomoglo. Barem više nisam u ustima osjećao okus te proklete prašine. Snaga me je sve više izdavala, ali morao sam izdržati još malo. Samo još nekoliko dana. Najgore je bilo iza nas. U najgorem slučaju u Abilene smo morali stići za četiri dana, a onda će naše patnje završiti. Svaka kapljica znoja bit će debelo naplaćena.

To mi je ulilo novu snagu. Potjerao sam konja i sustigao Billa. Na njemu se vrlo lako moglo opaziti da se osjeća slično kao i ja. Lice mu je bilo prekriveno debelim slojem prašine, a obrazi upali od dugotrajnih napora. Jedino su njegove oči bile žive. Prkosno su sjale, kao da ga ništa ne može slomiti.

Dobri stari Bill, pomislio sam ne bez ponosa. S njim bih se usudio odjahati i u pakao.

— Kako je, staro momče? — doviknuo sam mu trudeći se da mi glas zvuči bezbrižno.

Možda bih nekoga drugog i mogao prevariti, ali ne i Billa. Oštro me odmjerio svojim tamnosmedim očima, kojima je malo što moglo promaći, i promrmljao:

— U istom smo sranju, Josh. Na svu sreću, uskoro će i tome doći kraj.

Nelagodno sam se promiseškio u sedlu. Činilo mi se da Bill čita moje misli. Nasmiješio se i dodao:

— Ne moraš se previše zabrinjavati. Ti vragovi bi izdržali i mnogo gore nego što je ovo.

Kao i obično, shvatio je što mislim. Više se nisam želio pretvarati. To mi ionako nije uspijevalo. Zabrinuto sam pogledao lelujavu more smeđih tjelesa koje se uporno kretalo naprijed. Ta dugoroga teksaška goveda zacijelo su jedna od najizdržljivijih stvorenja na svijetu, ali sve ima svoju granicu, pa i njihova izdržljivost. Protekla su više od dva mjeseca otkako smo se zaputili prema Kansasu. Ne želim se prisjećati što smo sve u međuvremenu prevalili. Zabrinulo me što od jučer nismo naišli na pojilo. Znao sam da blizu nema rijeke. Cimarron je bila posljednja. Pa ipak, potajno sam se nadao da ćemo naići barem na neku kaljužu koja je zaostala nakon posljednjih kiša. To bi stoci sigurno pomoglo da izdrži do Abilene.

— A momci? — zabrinuto sam procijedio kroz zube.

Što smo se više približavali cilju svog puta, među ljudima se osjećala sve veća napetost. Činilo se da je dovoljan bezna-

čajan povod pa da potpuno izgube živce. Nisam ih krivio zbog toga, jer sam se i sam slično osjećao.

– Izdržat će i oni. Nije im ovo prvi put – više za sebe u bradu je promrmlija Bill.

Ponadao sam se da je tako. Ništa drugo mi ionako nije preostalo.

Umjesto bilo kakvoga komentara potjerao sam konja prema čelu kolone. U daljini su se nazirala dva masiva stijena između kojih smo morali proći. Stoka ne voli takve uske prolaze, te je potrebno prilično umijeće da se natjera na to. Nisam se zabrinuo, jer su Mac i Ron bili tamo. Njih dvojica bi samog vraga natjerali da prođe kroz iglene uši. Iza njih je bilo debelo iskustvo i prava je sreća što su s nama bila dvojica tako iskusnih ljudi. Većini ostalih momaka bilo je prvi put da prelaze granicu države osamljene zvijezde, kako su tada nazivali Teksas.

Projahao sam pored Johna i Kenna, koji su jahali otprilike pedesetak metara iza dvojice čelnih jahača. U znak pozdrava mahnuo sam im rukom, na što su oni samo kimnuli. I njima je očito već bilo svega dosta.

Ubrzo sam sustigao Maca. Klatio se u sedlu kao da će svakog trenutka ispasti s njega, no znao sam da nije tako, jer je on bio jedan od najboljih jahača koje sam upoznao. Za njega se pričalo da bi bez pola muke mogao jahati najdivljijeg mustanga, i to neosedlanog.

Ništa nisam rekao, jer bi to ionako bilo samo nepotrebno trošenje riječi. Od početka putovanja Mac nije izgovorio ni de-

set rečenica, pa se vjerojatno ni sad ne bi potrudio nešto reći. Bio sam mu gazda, no to njemu nije mnogo značilo. Znao je svoj posao, a drugo ga se nimalo nije ticalo.

Jahali smo šuteći. Pogled bi mi ponekad odlutao prema Rou, koji je jahao s druge strane kolone stoke. I on se slično kao i Mac klatio u sedlu, ali mi je bilo jasno da će, bude li potrebno, reagirati brzinom na kojoj bi mu mnogi pozavidjeli.

Kraj te dvojice iskusnih gonika moja prisutnost je bila nepotrebna, ali ja sam ipak ostao s njim. Vjerojatno stoga što sam, ne bez određene doze ponosa, smatrao da je moje mjesto na čelu stada. Doduše, nisam samo ja bio vlasnik stoke, jer je Bill posjedovao polovicu grla, ali to po mom mišljenju nije mijenjalo na stvari.

Osim toga, htio sam »na djelu« vidjeti Velikog Sama, kako smo odmila zvali bika predvodnika. On je uistinu obavljao svoju dužnost kako treba, jer su goveda bez oklijevanja išla za njim.

Još jednom sam se uvjerio da su Mac i Ron imali pravo kad su mi savjetovali da bez cjenkanja kupim Velikog Sama. Platilo sam ga stotinu dolara, ali zbog toga nisam ni na trenutak požalio. Bill je stigao poslije i odmah je pohvalio moj izbor. Nisam mu rekao da su mi to savjetovali Mac i Ron, i zbog toga dandanas osjećam grižnju savjesti. Htio sam ostaviti dojam iskusnog rančera, iako to za pravo baš i nisam bio. Uzgajanjem stoke počeo sam se baviti tek nakon očeve smrti, kad sam

naslijedio imanje, a od tada su prošle tek dvije godine.

Razmišljanje mi je odjednom prekinuo pucanj na začelju kolone. Kojoj je budali moglo pasti na um da puca blizu stoke – pomislio sam bijesno – a onda se začula prava salva. U međuvremenu smo već prilično zašli u kanjon, pa je pucnjava između visokih stijena zvučala kao grmljavina.

Stoka se uznemirila. Vjerojatno smo mogli zahvaliti samo Velikom Samu da goveda nisu bezglavo pojurila.

Mac i Ron su se naglo promijenili. Činilo mi se da su to savim druge osobe nego prije nekoliko trenutaka. Doimali su se barem desetak godina mlađi kad su pojurili prema čelu kolone, nastojeći po svaku cijenu usporiti kretanje stoke. Iako sam u tom poslu bio neiskusn, bilo mi je potpuno jasno da goveda samo što nisu pojurila u bezglavi stampedo. Da se to slučajno dogodilo, ništa ih ne bi moglo zaustaviti. Bili smo u uskom klanecu i nemoguće je bilo skrenuti čelo kolone, kao što se to čini u sličnim situacijama.

Zagrmjeli su novi pucnjevi i ja više nisam sumnjao. Shvatio sam da smo napadnuti. Iz navlake kraj sedla trgnuo sam pušku i ubacio metak u cijev. Pogledom sam potražio neprijatelje, no prije nego što sam podigao oružje, odjednom se kraj mene stvorio Ron i zaurao.

– Zar si poludio? Kako ti tako nešto može pasti na um?

– Po tvome bismo znači trebali dopustiti da nas sve pokopaju kao piliće? – ljutito sam odbrusio.

– To se može dogoditi, ali ne mora. Ako opališ samo jedan metak, onda više nemaš o čemu razmišljati. Stoka će te u tren pregaziti.

Bilo mi je jasno da ima pravo, kao i obično. U nemoćnom bijesu sam zaškripao zubima i spustio pušku. U nemoćnom bijesu sam zaškripao zubima i spustio pušku. Najgore od svega bilo je da se nismo mogli ni braniti.

Naši protivnici su pojačali paljbu. Čini mi se da i ne pucaju po nama nego po momcima koji su bili na začelju povorke. Gadovi su očito znali svoj posao. Htjeli su natjerati stoku u stampedo, a to će im, činilo se, i uspjeti. Goveda su se uznemirila. Bilo je samo pitanje trenutka kad će bezglavo pojuriti.

Mac i Ron pokušavali su sve što je bilo u njihovoj moći da ih spriječe u tome. Čak se činilo da će na kraju uspjeti, a onda je nešto zafijukalo kraj moje glave i Mac je kriknuo. Kad sam pogledao prema njemu, njega više nije bilo. Njegov konj se preplašeno propeo, a onda pojurio prema izlazu iz klanca.

Iako je vidio što se dogodilo njegovu prijatelju, Ron nije ni trenutka zastao. Natjerao je svoju kobilu da se ispriječi pred Velikim Samom. Bik je zbunjeno zastao, a onda je odjeknula nova salva. To je bilo previše čak i za tako iskusnog vođu. Bik je sagnuo glavu i bezglavo jurio. Za njim je nezadrživo krenulo cijelo stado.

Ron je nekako uspio izbjeći oštre i dugačke predvodnikove rogove, no to mu je samo nekoliko sekundi produžilo život. Odmah zatim na njega je nale-

tio prvi red goveda. Naprosto su ga pregazili zajedno s konjem. Iza njih su se tiskale stotine od straha izbezumljenih goveda.

Ronova strašna smrt duboko me se dojmila, ali nisam stigao o tome razmišljati. Morao sam spašavati vlastitu kožu.

U trenutku kad je započela pucnjava, našao sam se blizu nekog usjeka, koji se kao veliki klin zabio u inače gotovo okomite i ravne stijene klanca. Potjerao sam konja prema udubini i to mi je spasilo život.

Pokraj mene su tutnjala preplašena goveda. Sve je djelovalo nestvarno, kao u nekom mučnom snu, ali je to, na žalost, bila zbilja.

Činilo mi se da je prošla vječnost prije nego što je sve završilo. Zavladala je nesnosna tišina. Jedino ju je neznatno remetiła udaljena buka stampeda.

Prošlo je dobrih pet minuta prije nego što sam se pomaknuo. Moj pastuh je također bio preplašen jer se potpuno ukočio. Lagano sam ga potapšao po vratu i prošaptao:

– Idemo, Blacky.

On kao da je razumio. Iako nerado, ipak se pokrenuo. Tiho je zarzao, kao da traži moju utjehu. Još jednom sam ga pomilovao, a onda sam ga lagano pritisnuo koljenima.

Oprezno sam kretao uz sam rub stijene. Iz navlake sam izvukao vinčesterku. Pažljivo sam motrio vrhove stijena s jedne i druge strane klanca, ali ništa sumnjivo nisam zapazio. Činilo se kao da su se napadači povukli, zadovoljni onim što su postigli.

Sreća me je i dalje pratila jer s vrha stijena više nitko nije na mene zapucao. Odlučio sam skupo prodati svoje krzno, no bilo mi je jasno da ću od toga imati slabe koristi. Da su se slučajno napadači malo duže zadržali iza svojih zaklona, sa mnom bi bilo svršeno.

A tada sam pred sobom ugledao jezivi prizor. Otprilike na udaljenosti od pet metara: bezlična krvava masa. Shvatio sam da je to sve što je preostalo od jadnog Rona. Papci što su prešli preko njega naprosto su ga samljeli. Malo dalje ležali su ostaci njegova konja.

Brzo sam okrenuo glavu. U životu sam vidio mnogo jezivih prizora, ali ovo je bilo najgore. Malo me utješila pomisao da se Ron nije dugo mučio, no od toga mi nije bilo lakše.

Potjerao sam konja i životinja je brže krenula. Na izlazu iz klanca dočekao me je sličan prizor, samo što sam sad mogao prepoznati mrtvace. Bili su to Tom i Archie, dvojica kaubojas koji su jahali na začelju stada.

Archie je ležao na ledima. Oči su mu bile širom rastvorene i u njima sam jasno vidio izraz straha.

Tom je bio sklupčan odmah do lešine svoga konja, pa nisam mogao otkriti od čega je umro. To je, uostalom, bilo najmanje važno. Činjenica je da su obojica bili mrtvi i da ih više ništa nije moglo oživjeti.

Kad sam se našao izvan klanca, otpustio sam uzde i natjerao pastuha u trk. U daljini sam ugledao veliki oblak prašine, koji mi je nepogrešivo govorio

u kojem smjeru je odjurila stoka.

Iako sam sada bio financijski upropašten, nisam zasad o tome razmišljao. Nadao sam se da je netko od momaka preživio onaj pakao u klancu, premda je to bilo malo vjerojatno. Ako nisu poginuli od metka, završili su pod papcima podivljale stoke.

S konja se slijevao znoj, ali ja sam ga tjerao kao sam vrag, želeći da što prije saznam ono što me je mučilo.

U toj divljoj jurnjavi proteklo je najmanje dva sata. Sjene su postajale sve duže, te sam se bojao da do mraka neću stići stado. Tada bi svaka dalja потрага bila uzaludna, jer bi se stoci sljedećeg dana potpuno zametnuo trag.

Na svu sreću, to se nije dogodilo, jer se udaljenost između stada i mene počela postupno smanjivati. Nisam bio siguran da li zbog toga što su se goveda smirila ili su ih preživjeli momci uspjeli ukrotiti.

Blacky kao da je naslutio o čemu razmišljam. Pojurio je kao da je dobio krila, iako ga na to nisam tjerao. Pola sata više ili manje sad više ionako nije ništa značilo, a konj će mi još biti potreban. U toj pustoši bez njega bih bio izgubljen.

Već se počelo smračivati kad sam napokon dojahao do zaostalih goveda. Oči su im još bile iskolačene od straha, a niz njuške im je curila pjena.

Čim su me ugledali, raspršili su se na sve strane, no ja sam i dalje jahao sve dok nisam otkrio ono što me je zanimalo. U daljini sam vidio nekoliko jaha-

ča koji su s mukom pokušavali okrenuti stado. To im je donekle i uspijevalo, jer iako nerado, stoka se na kraju zaustavila.

Odahnuo sam i promrmljao:
– Čini se da ipak nije sve izgubljeno.

Tek tad sam si dopustio mali predah. Skinuo sam šešir i maromom obrisao znoj s čela.

I pastuhu je odmor dobro došao. Ubrzano je disao.

– Zaslužio si pošten odmor, iako ćeš na to morati još malo pričekati, stari moj – glasnije sam dodao i lagano ga bocnuo.

U međuvremenu su i momci opazili da sam stigao. Budući da su donekle smirili stoku, zastali su s poslom i zagledali se prema meni. Dok sam jurio prema njima, srce mi je kucalo kao ludo. Izgarao sam od želje da saznam tko se sve uspio izvući iz onog pakla.

A onda sam ugledao Billa. Gotovo sam vrisnuo od sreće. I on je mene prepoznao, potjerao je konja i pojurio mi u susret.

– Billy, stari druže – promrmljao sam drhvatim glasom kad je dojahao do mene, a onda su mi se usta razvukla u osmijeh. – Nisam vjerovao da ću te opet vidjeti.

– Da bi se uništio Bill Power, potrebno je mnogo više od gomile razbojnika – mrko je odbrusio.

Dobri stari Bill, pomislio sam. Čini se da ga ništa ne može doći.

Bill se na kraju ipak nasmijeshio.

– Uvijek sam tvrdio da će od tebe nešto biti – rekao je, toplo me gledajući.

Znao sam da ni njemu kao ni

meni nije do šale, ali to je najbolji način da čovjek zaboravi neke stvari.

– Koliko... – tiho sam započeo, jer sam se pribojavao odgovora. – Koliko se momaka izvuklo?

– Petorica. Sa mnom šestorica – prošaptao je Bill, a glas mu je prvi put zadrhtao. Učinilo mi se da mu je preko lica preletjela tamna sjena, ali to nije dugo potrajalo. Ponovo se suho nasmijao te dodao:

– S tobom sedmorica.

– Petorica – ponovio sam kao jeka.

Na put su krenula trinaestorica.

Trinaest, sinulo mi je mozgom. Možda je taj prokleti broj kriv za našu nesreću.

Billu o tome nisam htio govoriti, jer se uvijek izrugivao mom praznovjerju. Kao da od malih nogu nije bio kauboj, jer svi smo pomalo bili praznovjerni. Možda je to prvenstveno bilo zbog našega nesigurnog načina života.

– Da, petorica, ali sad nas je ukupno sedam, kao što sam ti već rekao. Na kraju, to i nije tako loše.

– Nije tako loše? – ponovio sam njegove riječi ne vjerujući.

Na trenutak sam pomislio da mu se od preživjelih užasa pomračio um, ali sam to odmah odbacio. Nekom bi se to moglo dogoditi, ali ne i Billu. Zbog toga sam ga pomalo ljutit upitao zašto se tako okrutno šali.

– Možeš mi to malo pobliže objasniti? – ljutito sam promrmljao.

– Svakako, sinko. Zar ne shvaćaš da je pravo čudo što

nas se i toliko izvuklo iz one klaonice?

Iako nerado, morao sam priznati da ima pravo. Kad malo bolje promislim, uistinu je pravo čudo što nas je toliko preživjelo. Bili smo stiješnjeni u uskom klanцу između gotovo dvije tisuće od straha izbezumljenih goveda, od kojih je svako težilo najmanje šest stotina kilograma. Oni koji su slučajno izvukli živu glavu, bili su laki plijen za napadače koji su iza svojih zaklona hladnokrvno povlačili okidače. S vrha stijena su imali pregled kao da smo im na dlanu.

– Misliš da su to bili Indijanci? – upitao sam ga nakon poduže stanke.

Slegnuo je ramenima, ali ništa nije odgovorio.

– Lako moguće da su nas napali Kiowe – sigurnije sam nastavio.

– Nije isključeno, ali ne vjerujem da su oni u to umiješani. Prije dva dana smo im platili što su od nas zahtijevali kao naknadu za slobodan prijelaz kroz njihovo područje.

– To samo po sebi ništa ne znači. Vjerojatno si čuo priče o njihovoj prevrtljivosti.

Bill je odmahnuo glavom i zamišljeno se zagledao u daljinu.

– Rekao sam da nije isključeno, Josh, premda sve govori suprotno.

Više ga nisam prekidao. Dobro sam poznao njegov polagani način pričanja, te sam strpljivo pričekao da čujem što će reći.

– Zar misliš da bi se Kiowe zadovoljili samo time da nas

poubijaju, a stoku natjeraju u stampedo? I sam znaš da bi to isključivo učinili zbog mesa.

Jest, imao je pravo, kao i obično, ali ja još nisam dobio odgovor na svoje pitanje.

– Ne misliš valjda da nas je napala neka banda?

Bill je samo neodređeno slegnuo ramenima.

– Što bi oni dobili da stoku natjeraju u bijeg i rasprše po pririji?

– Ni sam ne znam, no to ćemo možda uskoro saznati.

Nije ni slutio koliko je bio bližu istine, a na žalost, ni meni to nije bilo jasno.

– O tome možemo i poslije razgovarati, a sad će biti najbolje da momcima pomognemo skupiti stoku – rekao je Bill mijenjajući temu razgovora.

U njegovu glasu nisam naslutio ni trunke predbacivanja, pa ipak sam osjetio neznatnu griznju savjesti. Raspričao sam se kao besposlena žena, a toliko posla nas je čekalo.

Potjerao sam konja i pojurio za Billom, koji je već odmakao desetak metara. Kauboji su me veselo pozdravili, a onda su prionuli na posao.

Rasporedili smo se tako da smo potpuno zaokružili stado, a onda su Bill i još jedan momak počeli skretati čelna grla ulijevo. Iako nerado, životinjama nije preostalo ništa drugo nego da se pokore njihovoj volji.

Malo-pomalo cijelo stado je zavilo u oštrom luku. To se nastavilo sve dok čelna grla nisu potpuno nestala u masi smeđih tijela. Stado je time napokon bilo stavljeno pod kontrolu. Životinje su bile tako umorne da, po

svemu sudeći, više nisu pokušavale ponovo jurnuti u stampedo.

Ni mi se nismo ništa bolje osjećali. Jedva smo dočekali Billov znak kojim nas je pozvao da se ulogorimo. Od početka puta on je bio predvodnik i njegove zapovijedi su se bez razmišljanja morale izvršavati.

– Brojenje stoke ostavit ćemo za sutra. Ionako ne bismo sad daleko odmakli, jer će se uskoro potpuno smračiti – kratko je objasnio.

Nisam htio razmišljati o tome koliko stoke smo izgubili, ali već na prvi pogled bilo mi je jasno da se stado gotovo prepokolovilo. Pitanje je koliko je toga otpadalo na Billovu, a koliko na moju stoku.

Iako se tako nešto prilično rijetko događalo, nas dvojica smo još prije godinu dana odlučili ujediniti snage, svakako i stoku, te krenuti na daleki i riskantan put do Kanzasa. Već sam rekao da je to bilo neobično, ali lakše se može razumjeti kad napomenem da su naši rančevi jedan do drugoga. Osim toga, Bill je bio najbolji prijatelj moga pokojnog oca, i to je bio razlog njegove brige za mene.

Večeru je skuhaio najmlađi kauboj, jer je naš jadni kuhar zaglavio u klancu. Momak nije bio osobito nadaren za kuhanje, ali smo bez prigovaranja pojeli sve što je stavio pred nas. Topla hrana nam je koristila, no tek smo poslije večere osjetili koliko smo umorni.

Bill je postavio prvu stražu, a onda je odredio sljedeće. Trebali smo se mijenjati svaka dva sata. Mene je zapalo između

dva i četiri, dakle u najgore vrijeme. Zbog toga više nisam želio gubiti ni trenutka. Priredio sam ležaj i odmah zaspao.

II

Iz sna me trgnula pucnjava. Isprva sam pomislio da je to samo ružan san, nastavak jučerašnje more. Ubrzo sam se uvjerio da je to java kad mi je samo nekoliko centimetara od glave prozujio metak.

Otkotrljao sam se ustranu. Logorska vatra je još gorjela, pa sam jasno vidio siluete napadača koji su se izmiješali s kaubojima. Izvukao sam pištolj i zapucao. Metak je pogodio nekoga krupnog čovjeka. Zastao je u trku, raširio ruke kao da želi zadržati ravnotežu, a onda se stropoštao preko nekog nepomičnog tijela.

Za sljedeću žrtvu odabrao sam dugokosog momka koji je urlao kao najkrvoločnija zvijer. Naciljao sam i zapucao, ali sam promašio. On je nagonski predosjetio otkud vreba opasnost te se okrenuo prema meni. U ruci je držao veliku Šarpovku, kakvom su se služili lovci na bižone. Podigao je pušku i naciljao prema meni, ali sam ja imao dovoljno vremena da napnem kokot. Odmah zatim pritisnuo sam okidač i dugokosi je odletio ravno u vatru.

Krajem očiju ugledao sam Billa. S obje ruke držao je vinčesterku i njome zamahivao kao toljagom. Zaključio sam da je najvjerojatnije ostao bez municije, no u borbi prsa u prsa nije se ni mogao koristiti puškom. Upravo tada je zamahnuo i iz sve snage raspalio napadača

koji mu je bio najbliži. Ovaj je odletio kao da je ispaljen iz topa.

Jedan protivnik je prišao Billu iza leđa, ali prije nego što ga je napao ja sam zapucao. Činilo se da ga je metak pogodio u rame, ali je samo zateturao, a onda se opet uspravio. zapucao sam još jednom, ovaj put preciznije.

Kad sam ponovo pogledao prema Billu, njega više nije bilo. Pogledao sam na tlo i odmah mi je sve bilo jasno. Nepokretno je ležao na trbuhu. U jednoj ruci je još stiskao pušku.

Nisam imao vremena da se prepustim tuzi, jer sam iza sebe začuo glas mržnje.

— Crkni, kojote!

Naglo sam se otkotrljao na stranu i opalio ne ciljajući. Po bolnom uzviku shvatio sam da je metak pogodio cilj.

Opasnost još nije prošla, jer su napadači izvirali sa svih strana. Činilo mi se da ih ima najmanje dvadeset. Od naših su se borila samo još dva kauboja. Oslonili su se na kola i pucali. Obojica su bila naoružana sa po dva revolvera.

Uskoro se jedan od njih strešao, pa skliznuo naniže. Htio sam pomoći preostalom momku. Ponovo sam napeo kokot i naciljao prema najbližem protivniku. Povkao sam okidač, ali igla je udarila u prazno. Brzo sam se pridigao i mrtvom napadaču iza sebe istrkao revolver iz ruke.

Kad sam se okrenuo, kraj vatre sam vidio dvojicu napadača. Jedan od njih bio je odjeven u crnu odjeću, a iste boje je bio i

široki šešir, uzicom pričvršćen oko vrata. usko lice bilo mu je izobličeno u odvratnu grimasu. Drugi je bio plavokos i obrastao u gustu, kovrčavu bradu.

– Sredite već jednom te kravare, momci! – zapovjednički je zagrmio muškarac u crnom.

Prije toga ću srediti ja tebe, pomislio sam s mržnjom i podi-gao revolver.

U tom trenutku kraj mene je nešto prasnulo. Osjetio sam strahovitu bol, a onda sam uto-nuo u mrak.

III

Kad sam se osvijestio, osjetio sam bol u zatiljku. Htio sam se pomaknuti, ali bol je postala neizdrživa te sam odustao. Umjesto toga oprezno sam pokušavao otvoriti oči. Najprije desno. Zatreptao sam vjeđama i žmirnuo. Pred sobom sam ugledao nešto sivo.

Otvorio sam i lijevo oko. Sve je još bilo sivo. Samo da me glava nije tako luđački boljela! Pokušao sam se prisjetiti što se dogodilo. Praznina je vladala nekoliko trenutaka, a onda sam se svega sjetio. Pred očima sam vidio Bila kako zamahuje puškom, a onda je pao. Sljedeća slika bila je muškarac u crnoj odjeći. Kraj njega je bio plavokosi bradonja.

Olakšano sam uzdahnio i zastenjao kad sam shvatio da je preda mnom moja vreća za spavanje. Pomaknuo sam lijevu ruku. Polako, sasvim polako. Napokon sam uspio odgurnuti tu prokletu vreću. Sada sam mogao vidjeti ispred sebe, no to

me nije ni najmanje razveselilo.

Nedaleko od mene ležao je neki čovjek. Djelovao bi kao da spava da nije bilo gadne krvave rupe na mjestu na kojemu je nekad bilo njegovo desno oko.

Pogled mi je odlutao dalje. Ugledao sam dvojicu kauboja koji su žilavo odolijevali napadu neprijatelja. Ležali su jedan preko drugog. Kola što su bila iza njih nestala su na tajanstveni način. Pretpostavio sam da su ih napadači odvukli sa sobom.

Oprezno sam se pridigao na laktove. U glavi mi je još tutnjalo i zvonilo. Polako sam ustao, još ne vjerujući da sam živ. Zatiljak me je pekao kao da je netko u njemu zapalio vatru. Bojažljivo sam ga opipao. Pod prstima sam osjetio ljepljivu krv.

Činilo se da rana nije bila opasna. Kao da je metak samo zaderao kožu, što mi je najvjerojatnije spasilo život. Razboj-nici su očito pomislili da sam mrtav te me više nisu dirali.

Tek tada sam shvatio da baš i nije tako. Košulja mi je bila rastrgana, a kožna vrećica s novcem što mi je bila obješena oko vrata netragom je nestala. Nije mi bilo osobito teško zaključiti tko ju je uzeo. No to me je najmanje od svega oneraspoložilo. Već sam se navikao na to da novac odlazi isto tako brzo kao što dolazi, ili možda obratno. Osim toga, iz opreza sam u lijevoj čizmi nosio dvije stotine dolara, pa nisam bio sasvim bez novca.

Ogledao sam se. Posvuda su ležali mrtvi kauboji i napadači.

Njihovi prijatelji se čak nisu ni potrudili da ih pokopaju.

Billa nisam nigdje vidio. Ponadao sam se da se dogodilo čudo. U mene je ušla neka nova snaga. Krenuo sam prema mjestu na kojem sam ga posljednji put vidio.

Isto tako brzo kao što se nada u meni probudila, tako je i splasnula. Iako je ležao na trbuhu, odmah sam ga prepoznao po odjeći. Kleknuo sam kraj njega i gotovo nježno ga okrenuo. Oči su mu se tupo zagledale negdje u daljinu. Polako sam ih sklopio, a onda sam okrenuo glavu na drugu stranu, jer me nešto stisnulo u grlu.

Ponovo sam ustao i prignuo glavu. Prisjetio sam se sretnih trenutaka koje sam proveo s Billyjem. Iako je bio gotovo dvostruko stariji od mene, bio mi je blizak kao brat. Istovremeno mi je bio i učitelj. On me je prvi učio kako treba ukrotiti jogunastog bika ili kako da bacim laso.

Gotovo, sve je zauvijek završilo. Bill je bio mrtav, a ja sam morao potražiti njegove ubojice i osvetiti im se. Barem toliko sam mu mogao obećati. Zakleo sam se da ću otići na kraj svijeta, samo da ih nađem.

Pogledao sam prema nebu, pun nemoćnog bijesa. Tamo su se već počeli skupljati lešinari, unaprijed se radujući gozbi.

To im nisam smio dopustiti. Ogledao sam se za nekim alatom, ali ništa prikladno nisam vidio. Na kraju sam shvatio da ću golim rukama morati iskopati grobove.

Na svu sreću toga sam ipak bio pošteđen, jer sam kraj jedne

konjske lešine ugledao pijuk. Držak mu je bio slomljen te su ga razbojnici odbacili. Meni nije smetala takva sitnica. U usporedbi s golim rukama pijuk je izgledao kao lokomotiva prema lijenoj mazgi.

Iako me rana pekla pri svakom pokretu, stisnuo sam zube i počeo kopati. Zemlja je bila suha, pa mi je dugo trebalo da iskopam grob dubok tek nešto više od metra i triput toliko širok.

Prikupio sam posljednje ostatke snage i dovukao tijela poginulih kauboja. Polegao sam ih u grob jednoga kraj drugog. Posljednjeg sam položio Billa.

Nabacio sam zemlju iznad njihovih tijela, a onda sam se s mukom uspravio. Bio sam preumoran da bih očitao neku molitvu. Da sam i htio, vjerojatno se ne bi mogo sjetiti nijedne. Osim toga, pouzdano sam znao da momcima baš i nije bilo stalo do tih stvari.

Pogledao sam prema nebu. Lešinari su još kružili. Štoviše, činilo mi se da ih je više.

Bijesno sam zamahnuo stisnutom šakom prema njima.

— Prokletnici, ipak sam vam pokvario veselje — promrmljao sam s mržnjom.

Moj bijes vjerojatno nije bio povezan uz te ptičurine koje su od pamtivjeka obavljale dužnost prirodnih grobara, već prema razbojnicima čije je gnušno djelo iz osnove promijenilo moj život.

Premoren od napornog posla srušio sam se na zemlju. A tada sam ugledao nešto što mi je malo popravilo raspoloženje.

Nedaleko od mene ležao je revolver. Hitro sam ga podigao. Bio je to stari tip remingtona kalibra 44. Na svu sreću, na remenu koji mi je bio prikvačen oko pojasa bili su nanizani meci upravo tog kalibra.

Dode li do opasnosti, od nje ga ću imati slabe koristi, ali ipak mi je ulijevao osjećaj sigurnosti. Barem nisam bio potpuno bespomoćan.

Osim toga, pružao mi je mršavu nadu da ću preživjeti u toj pustoši. Bez konja i zalihe hrane bio sam osuđen na polako umiranje. S revolverom sam imao barem minimalne izgleda. Ako mi se posreći, ustrijelit ću prerijskog zeca ili neku drugu sitnu divljač kojom ću se moći prehraniti dok ne stignem u civilizaciju.

Stoke više nije bilo. Razbojnici su je najvjerojatnije otjerali sa sobom. Nisam mogao pronaći drugi razlog zbog kojeg bi nas napali.

Za svaki slučaj pažljivo sam pogledao na sve strane ne bih li kojim slučajem ugledao neko odbjeglo govedo. Time bi dio mojih briga bio riješen. Nisam vidio nijedno grlo, ali sam umjesto toga u daljini ugledao oblačić prašine.

To je moglo značiti samo jedno. Oslobodio sam bubnjić revolvera i u njega ubacio nove metke, a onda sam potražio zaklon iza konjske lešine.

Oblačić je postajao sve veći. Nakon pola sata jasno sam mogao razabrati skupinu od četrdesetak jahača. Pomislio sam da su razbojnici iz nekoga nesхватljivog razloga odlučili da se vrate do mjesta sukoba.

Ubojice se uvijek vraćaju na mjesto zločina, gorko sam pomislio.

A onda mi je zastao dah kad sam u konjanicama prepoznao Indijance. Njihova prisutnost me nije nimalo razveselila, jer ništa bitno nije mijenjala na stvari.

— Na kraju, isto mi se piše, bili to Kiove ili banditi — ogorčeno sam procijedio kroz zube.

Pripremio sam revolver i čekao. Drugo ništa mi nije preostalo, jer se nisam mogao nigdje sakriti. Svuda naokolo prostirala se nepregledna prerija.

Nakon dvadesetak minuta, dugih kao dvedeset stoljeća, Indijanci su mi se približili na tridesetak metara. Bili su pripadnici plemena Kiova, kao što sam pretpostavljao. Predvodio ih je snažni ratnik, gol do pojasa, a u kosi mu je bilo utaknuto pet pera.

Iako sam se nastojao sakriti, Indijanci su me odmah spazili. Njihov je vođa podigao ruku u zrak i skupina se zaustavila. Nešto im je kratko rekao, a onda je potjerao konja prema meni. Čvršće sam stisnuo držak revolvera i pažljivo naciljao. Nisam želio zapucati prije nego što mi se približi na desetak metara, kad ga više ne bih mogao promašiti.

Ratnik je očito proniknuo moju namjeru jer je naglo zaustavio konja, podigao ruku visoko u zrak, što je nedvosmisleno značilo da dolazi s dobrim namjerama. Nisam u to bio previše uvjeren, no nisam želio prvi početi s neprijateljstvom.

Malo sam se pridigao i uzvratio pozdrav lijevom rukom. Tek

tada sam opazio da Kiova nije namazan ratnim bojama. Ipak, to nije ništa značilo. Pretpostavio sam da je riječ o skupini Ir-dijanaca koja je krenula u lov, no nepredviđena lovina, kao što sam to bio ja, bila je, čini se, dobrodošla. Znao sam da su Kiove još prije nekoliko godina zakopali ratnu sjekiru, no ni to nije ništa značilo. Za moj nestanak ih ionako nitko živ ne bi optužio.

Nakon kraćeg oklijevanja ratnik je polako pojahao prema meni. Desna ruka mu je još bila u zraku. Živci su mi bili napeti, ali sam ipak ustao.

– Bljedoliki nema konja? – začudio se Kiova i za svaki slučaj još jednom dobro pogledao unaokolo.

Po svemu sudeći vrlo bistar momak, kad tako dobro zaključuje, podrugljivo sam pomislio. Bilo mi je drago što me ni u tako opasnim trenucima nije napuštao smisao za humor. Odmahnuo sam glavom i pričekao što će dalje reći. Još nisam mogao pogoditi kakve su mu namjere.

Indijanac me je začuđeno gledao kao da vidi osmo svjetsko čudo.

– Gdje su prijatelji bljedolikog?

Opet nisam ništa odgovorio. Samo sam pokazao grob. Učinilo mi se da je tek tada počeo shvaćati.

– Bljedoliki jedini preživio napad?

Potvrдно sam kimnuo i progutao slinu. Moram priznati da se nisam najugodnije osjećao. Karte su bile otvorene, a moj je sugovornik bio na potezu.

– To je prvo čudo. Ti dvaput preživio napad.

Sad je bio red na meni da se začudim, iako za to nije bilo ni vrijeme ni mjesto.

– Kako znaš da su nas već prije napali? – iznenađen sam ga upitao.

– Ratnici Kiova sve vidjeli – samozadovoljno je odgovorio.

Krv mi je jurnula u glavu. Najradije bih tom tikvanu sprasio metak u čelo, iako mi je bilo potpuno jasno da od toga ne bih imao nikakve koristi.

– Zašto onda niste spriječili bandite u njihovom prljavom poslu? – ogorčeno sam povi-kao.

– Kiove nisu glupi. Bolje je pričekati da bljedoliki za njih obave posao.

Njegov odgovor me je potpuno zbunio, iako nisam htio da se to na meni vidi.

– Ne shvaćam kakvu ste korist u tome svemu našli za sebe? – nisam odolio a da ga ne upitam.

– Sve je vrlo jednostavno. Bljedoliki su se između sebe borili. Mnogo pucnjave, pa neka goveda pobjegla. Hrabri ratnici Kiova to iskoristili i nabavili hrana za sebe, svoje žene i djecu.

Napokon sam shvatio. Iako nerado, morao sam priznati da su to lukavo smislili. Bez mnogo muke su na taj način dolazili do stoke.

Odjednom se u meni rodila sumnja.

– Takvi napadi su se vjerojatno i prije događali? – upitao sam ga naoko nezainteresirano.

– Brzi Vjetar i njegovi ratnici

to su vidjeli mnogo puta – potvrdio je Indijanac moje sumnje.

Kada sam saznao što me je zanimalo, odjednom sam se ponovo zabrinuo što će se dogoditi s mojim skalpom. Brzi Vjetar i njegovi ljudi djelovali su prilično miroljubivo, te sam se ponadao da bi susret mogao dobro završiti za mene.

On kao da je čitao moje misli.

– Bljedoliki je hrabar i dobro se borio, Kiove cijene hrabre ratnike. Zbog toga predlažem bljedolikom da dio puta pođe s nama.

Bilo je to prelijepo a da bi bilo istinito. Vrlo lako se moglo dogoditi da me Indijanci hoće uljuljkati u lažnu sigurnost, a onda u pogodnom trenutku napasti.

Nakon kraćeg razmišljanja odlučio sam da će biti najpametnije da prihvatim njegov prijedlog. Život mi ionako nije previše vrijedio.

IV

Za divno čudo, Brzi Vjetar održao je svoju riječ i ispunio obećanje koje mi je dao. Velikodušno mi je prepustio jednoga slobodnog ponija. Iako nisam bio navikao jahati neosedlane konje, ipak je to bilo ugodnije od zamornog pješačenja. Osim toga, dali su mi jesti i piti koliko sam htio, pa se u moje ispačeno tijelo postupno počela vraćati snaga.

Nakon dva dana jahanja stigli smo do prašnjave ceste koja je povezivala Abilene sa Santa Feom. Poglavica Kiova je dojahao k meni i rekao:

– Ti ovdje pričekaj dok ne dodu velika kola. To će biti kad sunce bude već vrlo nisko. Nije mi preostalo ništa drugo nego da ga poslušam. Dotad sam se imao prilike uvjeriti da je Brzi Vjetar o svemu prilično dobro obaviješten, pa nisam znao zbog čega bi red vožnje poštanskih kočija bio izuzetak. Srdačno samo se rastali, kao da smo zajedno proveli dugi niz godina a ne samo nešto više od četrdeset osam sati.

Sjeo sam na kamen kraj ceste i strpljivo čekao. Sati su prolazili, a kraj mene nije prošla ni živa duša. Već sam počinjao sumnjati da je Brzi Vjetar nešto pobrkao, no uskoro sam u daljini spazio poštansku kočiju. Iza nj se uzvitlao veliki oblak prašine, kojim bi se moglo prekriti omanje naselje.

Kad me ugledao, kočijaš je protrljao oči, a onda je na kraju ipak snažno povukao uzde i konji su stali. Debeljko je buljio u mene kao da je ugledao duha. Njegov pratilac je bio realniji. U mene je uperio dvocijevku i zarežao:

– Što hoćeš, druškane?

– Prijevoz do Abilene – lakonski sam odgovorio.

To očito nije raspršilo sve njegove sumnje, ali je vjerojatno na kraju odlučio da se ne gnjava sa mnom. Samo je nevoljko procijedio:

– Penji se ako imaš šest dolara.

Zauvijek će mi ostati tajna kako je došao do tog iznosa, ali bio sam previše sretan da bih se uzbuđivao zbog toga. Izuo sam čizmu i izvadio gomilu novčanica. Izbrojao sam šest

dolara i pružio ih pratiocu. On ih je primio s takvim izrazom gadenja na licu da sam se jedva suzdržao da ne prasnem u smijeh.

Četvero putnika nije bilo ništa sretnije od njega kad su me ugledali. Neprijateljski su me odmjerili, no to me nije smetalo. Opazio sam da moja košulja od jelenske kože koju su mi poklonili Kiove, u njih izaziva osjećaj odbojnosti pomiješan sa strahom, ali to je bila sitnica prema onom što sam dotad proživio.

Ugodno sam se raskomotio i uvalio u sjedalo. Mislim da sam zaspao odmah čim sam sklopio oči. Nije me smetalo neprestano drmanje i poskakivanje kočije. Probudio sam se tek u Abileneu, ili bolje rečeno to je učinio službeni pratilac. Snažno me prodrmao i zauriao:

– Platilo si dovde, druškane, stoga se što prije tornjaj da te više ne vidim!

Nije mi se svidio njegov način izražavanja, ali nisam bio raspoložen za raspravljanje. Protrljao sam oči i izvukao se iz kočije. Putnici su se već nekamo izgubili.

Neodlučno sam zastao prije nego što odlučim što da najprije učinim.

– Rekao sam ti da se izgubiš – prijeteći je prosiktao pratilac i grubo me odgurnuo.

Sve ima svoje granice, pa i moje strpljenje. Taj čovjek očito nije znao najosnovnija pravila ponašanja. Nisam se zanosio iluzijama da bih ga ja mogao naučiti tome, ali barem sam mu mogao pokazati da se ne može izivljavati na bilo kome.

– Počinješ mi ići na živce, druškane – mirno sam rekao i bezazleno se nasmiješio.

On to, čini se, nije očekivao. Zaprepašteno me pogledao, a onda je zamahnuo. Prije nego što me uspio desnicom dohvatiti, hitno sam se izmakao u stranu, a onda sam ga snažno udario u debelu mješinu.

Žestoki udarac izbacio mu je sav zrak iz pluća. Zakrkljao je, a oči su mu se tako izbečile da sam pomislio da će mu ispasti iz šupljina.

Smatrao sam da mu je potrebno još malo poduke, te sam ga stisnutim šakama raspalio po potiljku. Stropoštao se na tlo i ne pisnuvši.

Upravo se tada kočijaš nagnuo i zagledao se u svog pratioca koji se opružio u prašini koliko je dug i širok. Trgnuo se i posegnuo za revolverom. Prije nego što ga je uspio izvući, u mojoj ruci se našao moj revolver.

– Ne bi imalo smisla da zbog tvoje brzopletosti kočija zakašni u Topeku – hladno sam rekao.

Kočijaš je bio bistar momak jer je odmah shvatio na što sam ciljao. Nešto je promrmrljao u bradu i poluglasno opsovao, ali je ipak spremio revolver u korice. Hitro je skočio na zemlju, sagnuo se, podigao je pratioca i nimalo nježno bacio ga na sjedalo kraj svog mjesta. Dohvatio je dugački bič i bijesno zamahnuo. Mazge su nervozno zanjile i pojurile.

Odjednom me obavio oblak prašine pa nisam vidio prst pred nosom. Zakašljao sam i brzo stavio maramu na usta. To je

malo pomoglo, ali sitna zrnca prašine još su mi se uvlačila u usta i nos.

– Dobro obavljen posao, mladiću – začuo sam neki glas iza sebe.

Naglo sam se okrenuo i ugledao mršavog starčića koji mi je dosezao do ramena. Na sebi je imao izlizano odijelo, koje je najvjerojatnije nekad bilo plave boje. Glavu mu je pokrivalo okrugli šešir, koji je potpuno izgubio svaki oblik. Tužno se objesio kao i starčićevi sijedi brkovi.

– Ti grubijani iz »Wells Farga« misle da im je sve dopušteno. Dobro je što se našao netko da im pokaže da nije baš tako – nastavio je on.

Glas mu je bio živahan i odučarao je od starčeva izgleda.

– Nećemo pretjerivati, djedice. Dobio je što je tražio – neraspoloženo sam rekao.

Nisam bio raspoložen za razgovore i to sam mu jasno dao do znanja. Pa ipak, starčić nije odustajao.

– Samo im se rijetko tko usudi suprotstaviti, a ti si za to smogao hrabrosti. Čini se da si novajlija ovdje kod nas. Barem te dosad nisam vidi u Abileneu.

– Da, ovdje sam prvi put.

– Ako tržiš posao, mogu te zaposliti u svojoj prodavaonici. Imat ćeš besplatni smještaj i hranu i trideset dolara mjesečno.

-- Nisi baš previše darežljiv

– ironično sam se nasmijao.

– Zar misliš da ćeš negdje drugdje dobiti više?

– Osim toga, danas se posao baš ne može dobiti na svakom

koraku – uvrijeđeno je zabrunđao starčić.

Više ga nisam ni pogledao. Odmahnuo sam rukom i krenuo niz ulicu. Abilene je bio sličan većini zapadnih gradova u kojima sad dotad bio. Duž glavne ulice bile su razbacane kuće, u čijim su prizemljima bile smještene trgovačke radnje ili saluni i restorani. Grad je bio neka vrsta križanja na kojemu su se sretali utjecaji civiliziranog Istoka i divljeg i neobuzdanog Zapada. Blagostanje u kojemu su živjeli stanovnici vidjelo se već na prvi pogled. Lijepe zgrade, raskošne kočije i žene odjevene po posljednjoj modi.

Sjeverni dio grada presijecala je željeznička pruga, a nedaleko od nje bili su mnogobrojni obori puni stoke. S gorčinom sam se sjetio kako sam vrlo lako mogao biti bogat čovjek, no umjesto toga sam u džepu, odnosno u lijevoj čizmi, imao nešto manje od dvije stotine dolara. Dovoljno da mogu preživjeti neko vrijeme, ali premalo da nešto započnem.

Pred očima su mi se odvrtjele sve patnje i naponi kroz koje sam prošao u protekla dva mjeseca. Napad Komanča, žeđ, prijelazi preko nabujalih rijeka i dugotrajna traganja za odlutalom stokom. Sve je bilo uzalud. Kad smo već bili pred ciljem svog puta, dogodilo se najstrašnije što kauboj može zamisliti. Razbojnici su nas napali i oteli nam cijelo stado.

To ipak nije bilo najgore. Bili i jedanaestorica momaka bili su mrtvi i ništa na svijetu ih nije moglo oživjeti.

Sve je započelo u onom pro-

kletom klancu, ogorčeno sam pomislio, a onda sam pokušao otjerati mračne misli. Uza sve napore nisam uspijevao.

– Barem ih mogu pokušati osvetiti – promrmljao sam. – To im dugujem. Kunem se da se neću smiriti dok ne pronađem njihove ubojice.

Tek tada sam opazio da me dva dječaka začuđeno promatraju. Vjerojatno su pomislili da sa mnom nije baš sve u redu kad razgovaram sam sa sobom.

Nakreveljio sam se, čime sam ih samo još više zbunio. Htjeli su se okrenuti i pobjeći, ali sam ih u posljednji trenutak šćepao za okovratnike i podigao u zrak. Koprcali su se kao ribe na suhom, a onda su od straha zaplakali.

Ponovo sam ih spustio na zemlju i oslabio pritisak.

– Ne bojte se, momci. Potrebna mi je vaša pomoć – udobrovoljeno sam rekao.

Nepovjerljivo su me pogledali, ali izraz straha je izčeznuo s njihovih lica. Napokon se jedan od njih ohrabrio i promućao:

– Kak... kakvu pomoć?

– Ništa osobito. Recite mi gdje je šerifov ured?

Zatreptali su očima i brzo se pogledali. Očito su pomislili da ih i dalje zadirkujem.

Pustio sam ih, jasno im dajući do znanja da mislim ozbiljno. Iz džepa sam izvukao srebrni dolar i bacio ga na tlo.

– Ovo je vaše ako mi odgovorite.

Viši od dvojice se sagnuo i brzo zgrabio kovanicu. Napola se uspravio, a onda pojurio koliko su ga noge nosile. Drugi dječak je odmah slijedio njegov pri-

mjer, pa sam na kraju ostao bez dolara i bez obavijesti.

Slegnuo sam ramenima i promrmljao:

– Ne bi se baš moglo reći da ulijevam povjerenje. Kako bilo da bilo, valjda ću nekako pronaći šerifa.

Abilene ipak nije bio tako velik grad da bi to bila neka osobita poteškoća. Zaputio sam se niz ulicu, koja je odjednom počela skretati ulijevo. Nakon stotinjak metara našao sam što sam tražio.

Odmah kraj prizemnice na čijem je pročelju bila obješena velika drvena ploča s natpisom »Prodavaonica svih vrsta cipela – vlasnik Joe McInerney«, protezala se katnica koja je za razliku od okolnih drvenih kuća bila sagrađena od nepečene cigle. Pred njom je na stolici za njihavanje sjedio muškarac.

Na košulji mu je bila pričvršćena velika metalna zvijezda. Šerif je preko lica navukao šešir te se činilo da drijema na popodnevnom suncu.

Uspeo sam se na nogostup i glasno zakašljao. Šerif se nije ni pomaknuo. Zakašljao sam još jednom. Tek tada je predstavnik zakona u Abileneu podigao ruku i odmaknuo šešir.

Koliko sam mogao ocijeniti, nije bio stariji od trideset godina. Njegovu mladost još je više isticalo golobrado lice i gusta, kovrčava kosa. No njegove oči su govorele nešto drugo. Bile su stive kao kišno nebo, a u njima je na trenutak bljesnuo neki čudni sjaj.

– Što želiš? – grubo me upitao.

Pogled mu se na trenutak za-

držao na mom licu, a onda je kliznuo naniže. Bilo mi je jasno da je njegovu pažnju privukao moj revolver.

– Htio bih razgovarati sa šerifom – mirno sam rekao.

Još nisam bio načistu stoji li preda mnom glavni čuvar zakona ili tek njegov pomoćnik.

– Onda priredi na stvar, ali brzo, jer nemam vremena – neraspoređeno je promrmljao.

Nije mi djelovao previše zaposlen, no na to se nisam obazirao.

– Prije tri dana razbojnici su napali mene i moje ljude i otjerali mi stoku.

Na njegovu licu nisam zapažio nikakvu promjenu. – Kako je veliko bilo stado?

– Kad smo krenuli iz Teksasa, bilo je nešto više od dvije tisuće grla.

I to su sve otjerali? – upitao je gotovo podrugljivo.

U meni je sve zakuhalo od bijesa, ali sam se prisilio da ostanem miran. Samo sam potvrdno kimnuo.

– Što je bilo s ljudima?

– Ubili su ih. Ja sam jedini preživio napad – tiho sam rekao.

Činilo se da se tek tad malo zainteresirao za događaj o kojemu sam mu pripovijedao. Upravio se na stolcu i nepovjerljivo zaškiljio.

– Onda si vjerojatno imao mnogo sreće.

– Ne bih sad želio o tome pričati. Došao sam prijaviti napad i zanima me samo što namjeravate poduzeti.

Umjesto da odgovori na moje pitanje, upitao je:

– Gdje se to dogodilo?

– Ne znam točno kako se to mjesto zove, ali to je jedini klanac kroz koji smo morali proći otkako smo otišli s indijanskog područja. Ubrzo nakon prvog uslijedio je i drugi napad.

Zamišljeno je zacoktao jezikom i sam za sebe rekao:

– To znači da je to bilo u Paklenom klancu.

– Strpljenje me je potpuno izdalo.

– Kakve veze ima kao se dogodilo u Paklenom ili nekom drugom klancu. Postavljajući glupa pitanja, samo gubite dragocjeno vrijeme.

Činilo se da ga je to potpuno razbudilo. Ljutito je zaškriljao zubima i zarežao:

– Nećeš me valjda ti učiti što mi je dužnost?!

Nije se ni potrudio da sakrije prezir koji sam jasno naslućivao u njegovu glasu.

– Što se mora, nije teško – gotovo veselo sam odgovorio, ali na meni se jasno moglo vidjeti da mi nije stalo do šale.

– Mogao bi malo pripaziti na svoj jezik, momče – opomenu me šerif.

– A ti bi malo bolje mogao obavljati dužnost za koju si plaćen.

Čudni sjaj se opet pojavio u njegovim očima.

– Drzak si, druškane, i to me prilično smeta. Stoga bih ti preporučio da se držiš podalje od mene. Možda bi ti ipak bilo najpametnije da što prije odeš iz grada.

– Hvala na savjetu, ali ipak ću ostati ovdje dok se stvar ne raščisti. Toliko stoke nije moglo tek tako ispariti preko noći.

– A jesi li siguran da je stado završilo u Abileneu?

– Svakako da nisam, ali ako se ne varam, na tebi je da to ispitaš.

– Neka sam proklet ako maknem malim prstom. Zadužen sam da pazim na red u Abileneu, pa to i činim. Nimalo me ne zanima što se drugdje događa.

– A koga bi to onda moglo zanimati? – prosiktao sam kao najljuća zvečarka.

– Oblasnog šerifa, a koga drugog? – čudio se on kao da ima posla sa slaboumnikom.

Možda sam zapravo to i bio kad sam dopustio da razgovor krene tim tokom. Ako se tako nastavi, još će me na kraju optužiti za narušavanje javnog reda i vrijeđanje službene osobe.

Po smrknutom izrazu na mom licu šerif je shvatio što se u meni kuha. Činilo se da nije želio nadolijevati ulje na vatru jer je smirenijim tonom brzo rekao:

– Budući da se događaj zbio u Paklenom klancu, dakle na mjestu pedesetak kilometara udaljenom oдавде, preporučio bih ti da posjetiš oblasnog šerifa, jer je to njegova nadležnost.

– A gdje ću pronaći toga gospodina? – ironično sam upitao.

– Morat ćeš odjahati u Dodge City.

Tko zna kako bi završio razgovor da se nije umiješao neki došljak. Njegove prisutnosti sam postao svjestan tek kad se na šerifovu licu zbila neobična promjena. Umjesto prezirnog izraza na njemu se pojavio bojažljivi osmijeh.

Znatiželjno sam od glave do pete odmjerio došljaka, jer je on zacijelo bio neka krupna zvjerka u gradu kad ga je šerif tako poštovao.

Bio je viši od metar i devedeset, i premda je vjerojatno bio bliži šezdesetim nego pedesetih godinama, držao se uspravno kao svijeća. Na sebi je imao dobro skrojeno crno odijelo, koje je još više isticalo njegovu atletsku građu. Koliko sam mogao vidjeti, nije bio naoružan, osim ako ispod kaputića nije skrivao neko oružje.

– Što se ovdje događa, Gene?

– polako je upitao došljak i ispitivački me pogledao.

– Ništa osobito, gospodine Harley. Ovaj kauboj tvrdi da su ga Indijanci napali u Paklenom klancu i otjerali mu svu stoku – šerif se sav ušeprtljao.

Njegova sigurnost je ishlapila kao rosa na suncu. Čak mu je i glas postao piskutav.

Harley me začuđeno pogledao.

– Kako ste uspjeli preživjeti, mladiću? Koliko mi je poznato, otkako su Kiove iskopali ratnu sjekiru, nije bilo svjedoka koji bi mogao pričati o njihovim zvjerstvima.

– Nisu bili Kiove – nerasploženo sam promrmljao.

– Kako to mislite? – sažalno me upitao Harley, zacijelo zaključujući da mi se od pretrpljenog straha i nakon svih strahota koje sam preživio poremetila pamet.

– Napali su nas bijelci a ne Indijanci – i dalje sam uporno tvrdio. – Osim toga, koliko mi je poznato, Kiove nisu na ratnoj stazi.

To je još više razljutilo šerifa.

— Sad mi je zbilja dosta! — sav se zapjenio, ispunjen pravednim gnjevom, barem je tako on mislio. Ustao je sa stolca i unio mi se u lice. — Kad gospodin Harley nešto tvrdi, onda je to tako! Ne želiš valjda tvrditi da on laže? — prijeteći je zagrmio.

— Nisam to rekao. Samo sam napomenuo da su to razbojstvo počinili pripadnici naše rase. Svojim očima sam vidio njihova vođu.

Učinilo mi se da su moje riječi imale veći učinak nego što sam očekivao. Obojica sugovornika brzo su se pogledala, a onda je Harley rekao:

— To onda u mnogo čemu mijenja stvar. U posljednje vrijeme učestali su takvi napadi na stada što dolaze iz Teksasa, ali, na žalost, nije bilo svjedoka koji bi mogli ispričati što se dogodilo. Pretpostavljali smo da su Kiove i Osage ponovo iskopali ratnu sjekiru.

— O tome sam obavijestio nadležne vlasti. Koliko mi je poznato, iz Fort Larneda je već krenuo snažan odred vojske, koji bi trebao smiriti pobunjena indijanska plemena — brzo je dodao šerif.

U glavi mi je bila potpuna zbrka. Nakon svega što sam čuo, više nisam znao što da mislim. Pouzdano sam znao samo jedno da Kiove nisu bili upleteni u krvoproliće. Stoviše, da nisu naišli Brzi Vjetar i njegovi ratnici, bio bih izgubljen u divljini. Osjećao sam da mi je dužnost da to spomenem.

— Morat ćete poslati novi izvještaj, šerife. Ne bih želio da

zbog mene nastradaju Kiove ni krivi ni dužni — upozorio sam čuvara zakona.

— Pametnije bi ti bilo da gledaš svoja posla. Nećeš me valjda ti učiti što moram učiniti! — povikao je šerif.

Bilo mi je jasno da su moje riječi povrijedile njegov ponos.

— I meni se čini da ćeš to morato učiniti, Gene — opomenuo ga je Harley.

Zahvalno sam ga pogledao i malo odahnuo. Činilo se da u Abileneu ipak nisu svi nerazumni i naprasiti kao njihov šerif.

Gene se još jednom povukao, što je samo učvrstilo moje mišljenje da je taj Harley jedna od ključnih osoba u gradskom javnom životu.

Da bi do kraja razjasnio nesporazum, smatrao sam da je uputno da navedem još neke činjenice.

— Možda će vas zanimati da mi je skupina Kiova pomogla da dođem do puta koji povezuje Santa Fe i Abilene. Samo njima mogu zahvaliti što sam još živ, jer bez konja i zalihe vode i hrane bio sam potpuno izgubljen. Da su slučajno uistinu iskopali ratnu sjekiru, tako nešto im ni u ludilu ne bi moglo pasti na um.

Moje posljednje riječi potpuno su uvjerile Harleyja. Učinilo mi se da je i šerif djelomično promijenio mišljenje. Ako i nije, barem se više nije usudio glasno tvrditi suprotno.

Smatrao sam da je time naš razgovor okončan. Shvatio sam da se na šerifa ne mogu osloniti u potrazi za Billovim ubojica-

ma, no to me nije pokolebalo u odluci da im se osvetim.

– Ako nemate ništa protiv, potražio bih neki smještaj – rekao sam, iako su moje riječi zapravo bile upućene Harleyju.

On je samo zamišljeno kimnuo, ali se šerif ponovo oglasio.

– To znači da ovdje namjeravate ostati duže vrijeme? – sumnjičavo me upitao.

– Ovisi o mnogo čemu – nerado sam odgovorio.

– O čemu to ovisi? – uporno će on.

– O tome koliko će mi trebati da uđem u trag razbojnicima.

V

Pronaći smještaj u Abileneu nije bilo tako lako kao što sam pretpostavljao. Grad je bio pun poslovnih ljudi, kockara, lakih žena i kojekakvih drugih sumnjivih tipova, pa naprosto ni u jednom od tri hotela i u desetak pansiona nije bilo slobodne sobe.

Na kraju me je sreća ipak poslužila kad sam ušao u neku trošnu katnicu na kraju grada, na kojoj je jedina stvar novijeg datuma bila velika drvena ploča na oronulom pročelju, na kojoj je crnim slovima bilo ispisano »SOBE ZA IZNAJMLJIVANJE«. Vjerovao sam da ni tamo neću biti bolje sreće, pa ipak nije bilo tako. Na rasklimanom pultu spavao je neki crvenokosi muškarac. Glasno je hrkao, a niz usta mu se cijedila slina. Kraj glave mu je bila prazna boca viskija, koja je narječitije govorila o stanju u kojem se nalazio.

Prišao sam mu i snažno ga prodrmao. Crvenokosi je samo

okrenuo glavu na drugu stranu i nastavio hrkati. Još jednom sam ga pošteno protresao. Duboko je uzdahnuo, a onda je najprije otvorio lijevo, a odmah zatim i desno oko. Odsutno me pogledao i pijanim glasom promumljao:

– Tko ste vi, do vraga?

– Vaš novi gost.

– Moj novi gost? – nije se mogao načuditi. Malo se pridigao i počeošao glavu.

– Ne sjećam se da sam vas prije vidio.

– Niste ni mogli, jer sam tek stigao. Dajte mi ključ od sobe, pa onda možete i dalje spavati.

Čini se da je to upalilo. Lijeno se okrenuo i skinuo jedan ključ s ploče što je visila na zidu. Gotovo sam mu ga iščupao iz ruke, bojeći se da se iznenada ne predomisli.

– Kud ste navalili, čovječe? – pokušao je protestirati, ali ja se više nisam obazirao na njega.

Na ključu je pisalo 106, što je trebalo značiti da je broj sobe 6 i da je smještena na prvom katu. Popeo sam se rasklimanim stubama i uskoro se uvjerio u točnost svoje pretpostavke. Gurnuo sam ključ u bravu i dvaput ga okrenuo.

U sobi me je dočekao takav smrad da mi se zavrtjelo u glavi. Brzo sam izišao u hodnik i duboko uzdahnuo, a onda sam uletio u sobu i u tri koraka stvorio se kraj prozora, širom otvorio rasklimana okna pa opet udahnuo i odahnuo.

Soba je bila više nego skromno namještena. Osim trošne postelje, u njoj je bio samo još jedan stolac. Nije bilo čak ni or-

mara. To me je najmanje zabrinjavalo, jer u njega ionako nisam imao što staviti.

Posteljina je bila vrlo prljava najvjerojatnije nije ni promijenjena od otvaranja pansiona. Pa ipak, meni je sve to izgledalo kao najraskošnija soba. Bacio sam se na krevet obučen i čvrsto zaspao.

Kad sam se probudio, napolu je bio mrak. Htio sam napipati svjetiljku, a onda sam se sjetio da je nisam vidio u sobi. Tiho sam opsovao i iz džepa izvadio šibice. Kresnuo sam drvce i ustao. Iskoristio sam slabosvjetlo da dođem do vrata. Otvorio sam ih i izišao u hodnik.

Kad sam sišao u prizemlje, crvenokosi je bio budan. Kraj njega je bila nova boca viskija, ali se ipak činilo da je malo trezniji. Popodnevno spavanje mu je očito dobro došlo, kao i meni. Osjećao sam se kao preporoden, ali me je počela mučiti nesnosna glad.

Vlasnik pansiona me je zaprepašteno pogledao.

— Kako ste se stvorili ovdje? — promucalo je kao da je ugledao sablast.

— Ako ste zaboravili, sami ste mi danas dali ključ — mirno sam odgovorio.

— Ja sam vam dao ključ? — ponovio je on, a onda je raširio ruke i slomljeno nastavio: — To nisam mogao učiniti jer su sve sobe zauzete.

Iz džepa sam izvadio ključ i pokazao mu.

— Soba broj stotinu šest. Za vrijeme mog boravka nitko me nije uznemiravao.

Covjek se uhvatio za glavu.

Iako je to mogla biti reakcija od lošeg viskija, činilo mi se vjerojatnijim da je njegovu naglu glavobolju prouzročila ta zbrka. Ispod pulta je izvukao neku masnu i napola poderanu knjigu i počeo je žurno listati.

Na kraju je našao što ga je zanimalo.

— M-a-r-t-i-n S-l-a-d-e — sričući je pročitao, a onda je ponovio: — Martin Slade. Njemu sam iznajmio sobu još prije tjeđan dana.

— To znači samo jedno — oštro sam započeo i nakašljao se.

— Sigurno ste htjeli ostvariti profit nauštrb gostiju, a to je kažnjivo po zakonu. Morat ću o svemu obavijestiti Genea.

— Kojeg Genea? — jedva čujno je prošaptao jadnik.

— Serifa, a koga drugog? — nastavio sam u istom tonu. Odlučio sam malo preplašiti vlasnika pansiona, i to mi je uspjelo iznad svakog očekivanja.

— Nas dvojica smo prijatelji još iz djetinjstva, te i ne sumnjam da će se zainteresirati za ovaj slučaj kad mu na to skremen pažnju.

To ga je potpuno dotuklo. Na trenutak mi se učinilo da sam mu u očima ugledao suze.

— To ne smijete učiniti. Nikad se nisam ogriješio o zakon. Ovo je ispalo sasvim slučajno. Osim toga, Gene je nagle prirode te bi se lako moglo dogoditi da mi zatvori pansion. Od čega ću tada živjeti?

Blefiranje je upalilo, pa sam morao iskoristiti stečenu prednost.

— No dobro — nakon kratke šutnje nastavio sam pomirljivi-

jim tonom. – Izdajte mi tu sobu pa ću sve zaboraviti.

Da bih pokazao da uistinu imam dobre namjere, izuo sam čizmu i izvukao nekoliko novčanica.

– Želio bih se osigurati od sličnih neugodnosti ubuduće, te ću platiti boravak u pansionu za tjedan dana unaprijed. Koliiko to iznosi?

Na njegovu licu zasjao je blaženi smiješak kad je shvatio da se ipak izvukao iz neugodne situacije.

– Za vas četrnaest dolara, gospodine.

– Što to znači: za mene? – sumnjičavo sam ga upitao.

– Budući da ste šerifov prijatelj, odobrit ću vam pedeset posto popusta.

– Vrlo ljubazno od vas – bez prepirke sam se složio s njegovim prijedlogom, a onda sam prešao na drugu stvar koja me u tom trenutku zanimala. – Može li se večerati u vašem pansionu? – oprezno sam ga upitao jer mi do nosnica nisu dopirali nikakvi miomiris koji bi upućivali na to.

– Nažalost, to više nije moguće. Prije tri mjeseca s nekim kockarom je otišla djevojka koja se brinula za kuhinju. Od tada sam bezuspješno pokušavao pronaći novu radnu snagu, ali ništa odgovarajuće nisam mogao pronaći.

Baš me je zanimalo što je smatrao pod tim »odgovarajuće«, ali ga nisam želio pitati. Odlučio sam potražiti neki bolji restoran, gdje neću strahovati da bih se mogao otrovati.

Popravio sam obod na šeširu, a onda sam u znak pozdrava

podigao kažiprst lijeve ruke i izišao na ulicu. Daljom sudbinom Martina Sladea nisam se želio opterećivati.

VI

Nisam prošao ni pet koraka kad sam iza sebe začuo topot konjskih kopita. Nagoni sam predosjetio opasnost te sam se naglo sklonio iza nekoga drvenog stupa.

To sam učinio u posljednji trenutak jer mi je odmah zatim kraj glave prozviđao metak. Tišinu je prekinuo pucanj, a onda su se začula još dva.

Bacio sam se na zemlju. Još pri padu sam iz korica trgnuo revolver. Otkotrljao sam se do zida kuće i podigao se na laktove. Kraj mene su protutnjala dva konjanika. Bio sam siguran da su oni pucali i želio sam im se odužiti. Naciljao sam prema jednom od njih, zapravo prema tamnoj mrlji za koju sam pomislio da je jahač. Povukao sam okidač i odmah se otkotrljao dalje jer sam znao da je bljesak iz revolverске cijevi otkrio oda-kle pucam.

To se na kraju pokazalo nepotrebno, jer su konjanici u punom trku odjurili dalje. Iako nisam bio sasvim siguran, učinilo mi se da je moj metak pronašao cilj. Ipak, rana očito nije bila ozbiljna jer se jahač zadržao u sedlu.

Pucnjava je privukla pažnju stanovnika okolnih kuća. Iz opreza su još neko vrijeme ostali u svojim zaklonima i tek nakon nekoliko minuta, kad su se uvjerali da je prošla neposredna opasnost, provirili noseve iz kuće.

Ja sam u međuvremenu već odmakao tridesetak metara. Najmanje što mi je u tom trenutku trebalo bili su nepotrebni razgovori. Unatoč nepredviđenim uzbuđenjima glad me nije prošla, pa sam produžio prema središtu grada, jer sam smatrao da ću ovdje naći neko prikladno mjesto na kojemu ću utažiti glad.

I doista, ubrzo sam stigao do neke gostionice. Ne oklijevajući ni trenutka, gurnuo sam pokretna vrata i ušao u veliku prostoriju. Većina stolova bila je zauzeta, ali je još bilo slobodnih mjesta.

Htio sam sjesti za prvi slobodan stol, i u tome me sigurno ništa ne bi moglo spriječiti da nisam čuo kako me netko zove.

— Dobra večer, mladiću. Mogli biste nam se pridružiti.

Nisam bio siguran da li je poziv upućen upravo meni, ali sam se ipak okrenuo. Za jednim stolom, samo nekoliko metara udaljenim od ulaza, ugledao sam Harleyja. Bio je u društvu s nekim sredovječnim čovjekom odjevenim na istočnjački način. Obojica su me sumnjičavo promatrala, pa još nisam bio načistu da li se poziv odnosio na mene.

Harley kao da je to naslutio. Ljubazno se nasmiješio i rekao:

— Bilo bi mi neobično drago kad biste večerali sa mnom i s mojim prijateljem.

Da sam i htio, nisam mogao tek tako odbiti njegovu ponudu. Prišao sam im i pomalo nespretno se naklonio.

— Čast mi je da te upoznam s ovim mladim čovjekom, Charlie — obratio se Harley neznan-

cu. — O njemu sam ti danas popodne pripovijedao. — Okrenuo se prema meni i rekao: — Ovo je Charles Fakenham, suvlasnik jedne od najvećih čikaških tvrtki koje se bave preradom mesa. — Zastao je i zbunjeno se nasmiješio. — Zapravo, vaše ime i ne znam. Gene vas je zaboravio predstaviti.

— Joshua Kelly — promrm-ljao sam i rukujući se dodao: — Za prijatelje Josh.

Mekani stisak njegove ruke otprve mi se nije svidio. Činilo se da ni ja na njega nisam ostavio neki osobiti dojam. Hladno se nasmiješio i opet se posvetio jelu.

Odnekud se odjednom stvorila ljupka konobarica, diskretno mi pružila jelovnik i odmaknula se u stranu.

— Dopustite mi da umjesto vas odaberem, Joshua — velikodušno se ponudio Harley.

Nije ni pričekao da odgovorim, već je odmah konobarici naručio neko jelo za koje nikad nisam čuo.

— Ovo je jedino mjesto u gradu gdje se može donekle pristojno jesti. Posvuda su splačine, od kojih se nećete oporaviti tjedan dana — raspričao se on, no ja sam ga slušao samo jednim uhom.

Mislio sam na tajanstveni napad što se odigrao nedugo prije toga. Što sam više o tome razmišljao, bio sam sve više uvjeren da me je netko želio ukloniti. Očito sam mu smetao, samo nisam mogao otkriti zašto.

Možda samo zato što sam preživio napad, sjevnulo mi je mozgom. To mi se činilo logičnim. U tom je slučaju sjedište

bande, ili barem njezina vode, bilo u Abileneu. Očito im nije odgovaralo da se sazna da su napadači na stada iz Teksasa bili bijelci a ne Kiove.

Bilo kako bilo, novosti se očito brzo šire u Abileneu, razmišljao sam. Izvor novosti su jedino mogli biti šerif ili Harley.

Predstavnik zakona je na nedvosmislen i vrlo jasan način pokazao da bi mu bilo draže da se i dalje smatra kako su Kiove glavni krivci za krvoproliće. Što se tiče Harleyja, o njemu još nisam stvorio nikakvo mišljenje.

— ...te sam smatrao da bi bilo najbolje da o svemu što vam se dogodilo date pismenu izjavu — završio je Harley.

Budući da ga prije nisam slušao, nisam shvaćao kakvu bih to prokletu izjavu morao napisati. Zbunjeno sam se promeškoltio i promucuo:

— Nije mi jasno o čemu bih to morao...?

Prije nego što sam završio, Harley je rekao povišenim tonom, očito gubeći strpljenje:

— O tome da su vas napali bijeli razbojници a ne Indijanci, čovječe!

Po načinu na koji me je gledao shvatio sam da nema osobito mišljenje o mojoj inteligenciji.

— Svakako, svakako, gospodine Harley. Možete biti bez brige, jer ću to učiniti kad zatraže od mene.

— Pa ja sam upravo to zatražio od vas!

— Kakve veze imate vi sa svim tim? — nisam se mogao suzdržati da ga ne upitam.

— Zar niste čuli da sam ja

gradonačelnik u ovom gradu? — zaprepašteno me upitao.

Tako dakle, pomislio sam, to u mnogo čemu objašnjava cijelu stvar. Tek tada sam shvatio zašto se šerif onako ponizno ponašao prema njemu.

— To mi dosad nitko nije rekao, gospodine Harley — morao sam priznati. — Dobit ćete izjavu u bilo kojem obliku kad to zatražite.

Njemu je vidljivo laknulo. Odahnuo je i obrisao znoj sa čela. Čak se uspio i malo nasmijevati.

— Napokon smo se razumjeli, mladiću. Cijenim to što pristajete na suradnju. Ujedno vam moram istaći da ćemo samo zahvaljujući vašoj hrabrosti izbjeći novi rat s Indijancima. Vi ste nam pomogli da otkrijemo istinu.

— Time su spašeni životi tisuća nedužnih ljudi — izrazio je svoje priznanje Fakenham.

Iako sam inače prilično neosjetljiv na pohvale, moram priznati da su mi njihove riječi godile. To nije bilo zbog taštine već iz sasvim prozaičnog razloga: nadao sam se da će mi te dvije utjecajne osobe pomoći da otkrijem krivce za smrt svojih ljudi i svog prijatelja Billyja.

— Osim toga, s tim gadovima ćemo se mnogo lakše obračunati nego da protiv sebe imamo cijelo indijansko pleme — nadovezao se gradonačelnik na njegove riječi. Prijateljski je potapšao industrijalca po ramenu i veselo dodao: — Uskoro ćeš i ti moći odahnuti, Charlie.

Nije mi bilo jasno kakve veze sa svim tim ima taj čovjek. Poznavao sam te poslovne ljude

prekratko, ali dovoljno da shvatim kako nisu previše tankočutni i da ih sudbine njihovih bližnjih previše ne zanimaju. Zbog tog Fakenhama, koji je uistinu bio krupna zvjerka, to bi se pogotovo moglo reći. To je jednostavno značilo da su njegovi interesi bili negdje u tome. Nisam mogao dokučiti o čemu je riječ, stoga sam oprezno rekao:

– Gospodin Fakenham je uistinu plemenita osoba, kakva se rijetko može sresti, kad se brine za živote ljudi koje nikad nije ni sreo.

Harley se lukavo osmjehnuo i pogledao industrijalca.

– Nećemo baš pretjerivati. Osim općeljudskih, Charlie u svemu tome ima i neke svoje praktične razloge. Otkako su prestale isporuke stoke iz Teksasa, cijena govedine je u Chicagu udvostručena. Pa i ovdje, u Abileneu, teksaški rančeri prošle su godine dobivali tek trideset i pet dolara.

Zavrtjelo mi se u glavi pri pomisli da bih, da je sve proteklo kako treba, za svojih dvije tisuće grla dobio pravo bogatstvo. Odmah sam se posramio zbog svoga uskog i sebičnog razmišljanja. Ljudski životi nemaju cijene, i to je bilo najvažnije.

– Na temelju onoga što ste rekli, Joshua, saznali smo da u tom prljavom poslu netko debelo zarađuje. Poduzet ćemo sve da ih u tome spriječimo.

U tom trenutku došla je konobarica i preda me postavila jelo. Ugodni mirisi zagolicali su mi nosnice, a slina samo što mi nije potekla.

– Dosta smo mladića zamarali s razgovorom, Charlie. Mo-

ramo mu dopustiti da zadovolji potrebe koje traži njegov mladi organizam – blago je Harley predbacio Fakenhamu.

Jelo je uistinu bilo prvorazredno. Dva su muškarca blakonaklono promatrala kako veliki komadi hrane velikom brzinom nestaju u mojim ustima.

Nakon večere još smo neko vrijeme proveli u razgovoru, a onda je industrijalac primijetio:

– Već je gotovo jedanaest sati. Za gospodu naših godina vrijeme je da odu u krevet, Richard. Naš mladi prijatelj će sigurno potražiti neku pravu zabavu.

Gradonačelnik se složio s njegovim mišljenjem. Rastali smo se ubrzo pošto smo izašli iz gostionice, uz čvrsto obećanje da ćemo se sutradan sastati u gradskoj vijećnici i o svemu podrobnije porazgovarati.

Odlučio sam još malo prošverljati gradom ne bih li saznao još nešto o razbojnicima. Otvorio sam, kako se to veli, »četvere oči«, jer sam znao da moji tajanstveni protivnici neće tek tako odustati od namjere da mi zauvijek zatvore usta. Dode li do istrage, moje svjedočenje bi moglo za neke od njih biti vrlo nezgodno.

Jedina mjesta koja su još bila otvorena u gradu bili su saluni, te kockarnice, plesne dvorane i slični lokali u takozvanoj »četvrti crvenih fenjera«. Svako malo veće mjesto na zapadu imalo je takvu četvrt, koja je u pravilu bila smještena izvan grada, daleko od očiju i ušiju čudorednih građana.

U Abileneu je ta četvrt bila u zapadnom dijelu grada, nedaleko od Droversova hotela.

Kako nisam imao konja, nije mi se dalo pješačiti donde te sam odlučio da posjet tim lokalima ostavim za sutradan. Tog dana sam odlučio posjetiti nekoliko saluna smještenih u glavnoj, ujedno i jedinoj gradskoj ulici.

Najprije sam ušao u salun »Alamo«. Iako je već bilo prilično kasno, činilo se da zabava u njemu tek dostiže vrhunac. Velika prostorija bila je ispunjena mnogobrojnim posjetiocima, tako da mi je trebalo vremena da se probijem do šanka.

Naručio sam pivo i polako otpijao gutljaje. Napokon sam imao dovoljno vremena da još jednom razmislim o proteklim događajima. Usput sam nezainteresirano promatrao posjetioce saluna, iako sam znao da neću vidjeti nikoga poznatog.

Ipak sam se prevario, jer sam u udaljenom dijelu prostorije ugledao šerifa. Bio je u društvu neke mlade žene, kojoj je očito posvetio svu pažnju pa me nije opazio. Neko vrijeme sam promatrao kako se šepuri kao tetrijež kad osvaja bračnu družicu, a onda mi je pogled odlutao dalje.

Odjednom sam se skamenio. Desetak koraka dalje sjedio je nitkov kojeg bih prepoznao među tisućama drugih. Neuredna duga kosa dopirala mu je gotovo do polovice leđa, a masna brada bila je još kovrčavija nego kad sam ga prvi put vidio.

Za njegovim su stolom bila još dva muškarca, no odmah mi je bilo jasno da nije s njima u društvu. U rukama je odsutno vrtio čašu s pićem i često je sitnim očicama pogledavao pre-

ma ulazu u salun, kao da očekuje da se tamo netko pojavi.

U meni je sve zakuhalo od želje za osvetom. Jedva sam se suzdržao da ne trgnem revolver i u gada ispraznim sve metke. Znao sam da bih time najvjerojatnije sve uprskao. Sredio bih samo jednog ubicu, doduše vođu razbojnika, ali ne bih saznao tko su sve članovi bande.

To bi doista bilo brzopleto i glupo, pomislio sam. Ako malo pričekam, odvest će me do ostalih kojota, pa čak možda i do ključne osobe koja je sve to smislila.

Vrijeme je prolazilo a ništa se nije događalo. Razbojnik je u međuvremenu ispio tri pića i popuštao gomilu cigareta, ali tajanstvena osoba koju je čekao nije dolazila.

Čini se da mu je na kraju dosadilo uzaludno čekanje. Zjevnuo je, a onda ustao i uputio se prema izlazu. Odmah sam se zaputio za njim. Bilo je gotovo nevjerojatno da bi me otkrio. U salunu je još vladala neopisiva gužva, a osim toga, pri napadu me nije vidio.

Do ulaznih vrata došao sam prije njega. Pričekao sam da izađe, a onda sam kliznuo za njim. Napolju je bilo mračno. Jedino slabo svjetlo dopiralo je iz saluna. Pobojavao sam se da ću mu izgubiti svaki trag, pa sam ubrzao korak.

On je zastao i pripalio cigaretu. Svjetlo šibice mu je na trenutak obasjalo lice. Izvukao sam revolver i uperio ga u njega.

— Da se nisi maknuo, kojote — prijeteći sam prosiktao.

On se sav ukočio, jer tako nešto očito nije očekivao. Šibica

mu je dogorjela u rudi i vjerojatno mu opržila kožu, no činilo se da to nije ni osjetio. Polako se okrenuo prema meni i promrmljao:

– Vjerojatno ste se zabunili, gospodine. Ne sjećam se da sam vas negdje sreo.

– Zato sam ja tebe vrlo dobro zapamtio, nitkove. Za cijeli život!

– Čemu to mogu zahvaliti? – podrugljivo je upitao.

Nakon početnog iznenađenja povratilo mu se samopovjerenja. Htio to li ne, morao sam priznati da je podlac prilično hladnokrvan.

– Ti i članovi tvoje bande ste prije nekoliko dana mučki ubili moje prijatelje, a nakon toga ste mi opljačkali stoku – podsjetio sam ga na zločin koji je učinio prije nepunih tjedan dana.

– Čovječe, ti si potpuno poludio! Posljednjih mjesec dana nisam se maknuo iz Abilene – pokušao je blefirati, ali to mu je slabo uspijevalo.

– Pričaj ti to nekom drugom, možda će ti povjerovati – zlobno sam se nasmijao.

– Sad mi je zbilja dosta. Ako me ne ostavite na miru, prijavit ću vas šerifu.

– Baš si našao pravu osobu. ne bih se začudio kad bih saznao da ste partneri u napadima, ili barem da te on štiti i prikriva tvoje zločine. Kad malo bolje promislim, to mi je moralo biti jasno čim se onako okomio na Kiove.

Bandit nije ništa rekao i to je samo još više učvrstilo moje mišljenje.

– Koga si čekao u salunu? – oštro sam ga upitao.

Trgnuo se kao da tako nešto nije očekivao.

– Ne želiš pričati, gade? Uvjeravam te da znam pouzdane načine da te na to natjeram – ljutito sam rekao.

Gnjev je u meni sve više rastao. A onda je on posegnuo ispod kratkoga kožnog kaputića od jelenske kože. Vjerojatno me je htio iznenaditi, ali tako nešto sam i očekivao.

Pritisnuo sam okidač i moj revolver je zagrmio. Bandit je naglo poskočio, a onda sam zapucao i drugi put. Metak ga je pogodio u glavu. Vjerujem da je bio mrtav prije nego se srušio na nogostup.

Iznenađna pucnjava privukla je posjetioce saluna. Nahrupili su kroz vrata, međusobno se gurajući kako bi što prije vidjeli što se dogodilo.

Na njih se nisam obazirao. U ruci mi je još bio revolver, znao sam da mi od bandita više ne prijeti nikakva opasnost. Bijesa je u meni potpuno nestalo. Umjesto njega nastala je praznina. Osjećao sam se kao naglo ispuhani svinjski mjehur kojim se djeca služe za igru.

– Što se to ovdje događa? – začuo sam iza sebe neki poznati glas. Prošlo je nekoliko sekundi dok se nisam sjetio kome pripada.

– Čini se da je posrijedi dvojboj, šerife – rekao je muškarac koji mi je bio najbliži. Sagnuo se nad banditom i opipao mu puls. – Ovaj više nikad neće ustati – rekao je tiho.

– O-ho, pa to je druškan koji je jutros uporno tvrdio da je jedini preživio napad razbojnika – zlurado se nasmijuljio šerif.

– Baš me zanima kako ćeš objasniti ovo ubojstvo?

– Rekao bih da je ipak bio dvoboj – nesigurnije je rekao čovjek kraj mene.

– To ćemo tek vidjeti. Unesite ga u salun da vidimo o kome je riječ! – zapovjedio je predstavnik zakona promatračima, a onda mi se unio u lice. – Poziv se odnosi i na tebe.

Spremio sam revolver u korice i krenuo za njim. Dvojica muškaraca su nimalo nježno uhvatili mrtvačeve noge i povukli ga prema ulazu u salun.

Pažljivo sam promatrao šerifovo lice. Nadao sam se da će se odati kad otkrije tko je bio moj protivnik. I uistinu, nešto slično se dogodilo, iako ne baš onako kao što sam pretpostavljao.

– Pa to je Rock Ryan! – zaprepašteno je povikao.

Uzbuđenje ostalih promatrača nije bilo ništa manje. Zagrali su svi u isti glas prepričavajući protekli događaj. Shvatio sam da vođa razbojnika nije bio nepoznat u Abileneu.

Kad se malo pribrao od iznenađenja, šerif me je mrko odmjerio i procijedio kroz zube:

– Rekao bih da je ipak riječ o ubojstvu. Rock je bio najbrži revolveraš kojeg sam dosad imao prilike vidjeti. Ne vjerujem da je mirno stajao i čekao da ga ukokaš.

– A što ako sam bio brži od njega? – hladno sam ga upitao.

Prasnulo je u smijeh kao da je čuo dobar vic.

– Nemoj me nasmijavati. Ti da si brži od Rocka Ryana? – prezirno je rekao.

Na licu sam mu jasno mogao pročitati mržnju koju je osjećao prema meni. Tko zna što bi se tada dogodilo da jedan od promatrača nije uzbuđeno uzviknuo:

– Čini se da stranac ipak ima pravo, šerife. Pogledajte ovo!

Svi prisutni, a i ja s njima, pogledali su mrtvačevu desnu ruku koju nam je čovjek pokazao. U njoj je mrtvac još čvrsto stiskao revolver sa skraćenom cijevi.

Bit će da je ipak tako, iako mi se to čini neshvatljivo – na kraju je nezadovoljno morao priznati predstavnik zakona.

Učinilo mi se da me ljudi gledaju drugim očima.

– To ipak ne znači da sam o tebi promijenio mišljenje – nakon kratke šutnje dodao je Gene. Prijeteći me je ošinuo pogledom i rekao: – Za tebe bi bilo najbolje da se što prije izgubiš iz Abilenea!

VII

Sljedećih nekoliko dana nije se ništa važno dogodilo. Nisam uspio otkriti niša novo što bi me moglo navesti na trag preostalih članova bande. U tome mi čak nije mogao pomoći ni Richard Harley. Gradonačelnik se strašno iznenadio kad su mu rekli da je Rock Ryan predvodio razbojнике koji su napadali teksaške rančere što su vodili stoku na prodaju u kanzaške gradove.

Ryan je bio jedan od čuvara reda u kockarnici koja je pripadala Harleyju. Kad sam ga upitao kako je mogao zaposliti takvog tipa da se brine za održa-

vanje reda, odgovorio mi je da »nikom na čelu ne piše kakav je čovjek. Što se tiče Rocka, za nje-ga sam prekasno saznao da je vuk u janjećoj koži«.

Pomalo mi je bilo čudno što ga tako iskusan čovjek kao što je Harley nije već pročitao, no to više nije bilo važno.

Pokušao sam od gradonačelnika saznati nešto više o razbojnikovim prijateljima, no on mi u tome nije mogao pomoći. Rekao mi je da s njim gotovo i nije dolazio u vezu, ali da mu se činilo da Ryan nije imao prijatelja, barem ne u Abileneu.

Šerif mi unatoč izrečenim prijetnjama više nije stvarao poteškoće. Naslućivao sam da je odlučujuću ulogu u tome imao Richard Harley. Kao gradonačelnik mogao je u izuzetnim slučajevima smijeniti starog šerifa i postaviti novog, i Gene je to vrlo dobro znao. To je vjerojatno bio najvažniji razlog zbog kojeg se prema njemu ponašao tako ponizno.

Nešto mi je ipak u svemu tome zaudaralo, samo nisam mogao otkriti što. Bio sam prilično siguran da je šerif na neki način povezan s razbojničkom bandom. Tome su u prilog govorile mnoge činjenice. Gradonačelnik je morao biti gluh i slijep pa da to ne vidi. Dakle, nešto se kuhalo, samo još nisam otkrio tko je glavni kuhar.

Jednog od sljedećih dana dogodilo se nešto što je graničilo sa senzacijom. Gradom se kao prerijski požar proširila vijest da je napokon stigla skupina kauboja s velikim stadom. To je bila prva veća pošiljka koja je te godine došla u Abilene. Svi

drugi pokušaji su završili krvo-prolićem. O tome sam se uvjerio na vlastitoj koži. Bill, Ron, Mac i devet drugih kauboja na žalost nisu više mogli o tome pričati.

Stoka je morala neko vrijeme ostati izvan grada u karanteni. Posljednjih godina među govedima se raširila zarazna bolest poznata kao »teksaška groznica«, te je karantena bila obavezna za svu stoku koja je dolazila iz Teksasa.

Na ljude se zabrana svakako nije odnosila. Nakon dugotrajnog puta, ispunjenog raznovrsnim opasnostima i nakon napornog rada, kauboje ionako nitko ne bi mogao zadržati da se napokon opuste. U samo nekoliko dana njihove teškome mukom stečene plaće prelele bi se u džepove vlasnika saluna, kockarnica ili lakih žena, koje su znale kako se treba ponašati s muškarcima željnih ljubavi, pa makar ona bila i plaćena. Sa stokom je ostalo samo nekoliko stražara, koji su jedva čekali da iz zamijene njihovi prijatelji koji su se već nauživali »blagodati civilizacije«.

Sjedio sam za tezgom u salunu »Alamo« kad sam odjednom izvana začuo neku neobičnu buku. Prije nego što sam uspio otkriti što je posrijedi, pokretna vrata na ulazu u salun su se jednostavno raspala. U prostorijsku je ujahao najprije jedan konjanik, a odmah za njim nagrnula su još trojica jahača. Urlali su i vrištali gore od Indijanaca koji su upravo iskopali ratnu sjekiru.

Peti konjanik nije imao sreću jer je njegov konj posrnuo i on

je naglavce uletio u salun. Prizemljenje je bilo prilično bolno, ali je jahač ipak prošao bez ozbiljnih posljedica. Brzo je ustao i zbunjeno se ogledao.

To je samo još više povećalo veselje četvorice njegovih prijatelja. Grohotom su se smijali i zadirkivali jadnoga momka, koji, čini se, nije navikao na takvu vrstu zabave.

Izvukli su revolvere i počeli pucati u masivni svijećnjak što je visio nasred stropa prostori-je.

— Piće za sve prisutne! — povikao je jedan od njih i ushićeno pogodio bocu u barmenovoj ruci. Prestrašeni čovjek je problijedio kao kreda i srce mu je očito spuznulo u pete.

A tada je u salun ušao šerif. U rukama je držao dvocijevku, a kako mi se činilo bio je pripravan da je i upotrijebi. Frktao je kao ris kojemu je pred nosom pobjegao plijen.

— Što ovo treba da znači?! — zagrmio je.

Kauboji su se naglo smirili kad su ugledali metalnu zvijezdu pričvršćenu na košulji. Zbunjeno su se pogledali i brzo spremili revolvere u korice.

— Neću dopustiti da mi nekoliko poludivljih kauboja uništi ono što sam godinama s mukom pokušavao stvoriti! — povikao je šerif pun pravednoga gnjeva. — Što se mene tiče, izvan grada možete divljati koliko hoćete, ali čim uđete u Abilene, želim da se pristojno ponašate. Ako to dosad niste naučili, obećavam da ću vas ja upristojiti!

— Šerif ima pravo. Ušli su u salun bez kucanja — promrm-

ljao je barmen i malo slobodnije provirio iza šanka.

Šerifove riječi ipak su polučile određeni učinak, jer su se kauboji pokunjali kao pokisli purani. Brzo su sjahali i nela- godno se meškoljili s noge na nogu.

— A sad svi napolje, a onda ponovo uđite, ali pješice! — zapovjedio je Gene.

Mladići su ga poslušali bez protivljenja. Jedan po jedan izašli su iz saluna i privezali konje za ogradu, a onda su se nerado vratili kao da odlaze na vlastiti sprovod.

— Tako, sad je već bolje — zadovoljno je zamumljao šerif. — Da vam ubuduće ne bi na um pale takve ili slične gluposti, bit će najbolje da mi odmah predate oružje.

To je već išlo malo teže, ali su kauboji na kraju ipak shvatili da im ne preostaje ništa drugo nego da ga poslušaju. Jedan po jedan otpasali su remene s koricama u kojima su bili revolveri i pustili ih da padnu na pod.

Bilo mi ih je žao jer sam znao kako se osjećaju. Bez oružja su bili kao goli.

Šerif je pokupio remene s revolverima i uputio se k vratima.

— Kad budete odlazili iz Abilene, ovu ropotarnicu ćete ponovo dobiti u mom uredu. Dotle pripazite kako se ponašate. Ako čujem i najmanji prigovor protiv vas, kunem vam se da ću vas strpati u zatvor, gdje ćete imati dovoljno vremena da se ohladite.

Ni na trenutak nisam posumnjao da neće izvršiti prijetnje. U dubini duše morao sam prizna-

ti da je imao pravo. Time si je barem osigurao miran san.

Promatrao sam ga dok je izlazio iz saluna natovaren gomilom oružja, a onda sam tek zapazio nekog muškarca s velikim ožiljkom na lijevoj strani lica. Odjednom se stvorio kraj mene.

— S Geneom nema šale. Dobro je isprašio te šupljoglave teksaške kravare. Bolje nisu ni zaslušili — glasno je rekao.

Budući da u blizini nije bilo nikoga, a pod pretpostavkom da nije razgovarao sam sa sobom, bilo je logično da su njegove riječi upućene meni.

Kako nisam reagirao, on je uvrijeđeno nastavio:

— Vjerujem da se slažeš sa mnom.

Nisam se ni potrudio da mu odgovorim.

— To sam mogao i misliti. Ti sigurno pripadaš toj bagri iz Teksasa — prezirno se nasmiјao.

Premda sam se zarekao da ću nastojati izbjeći nepotrebne sukobe, to je ipak bilo previše. Munjevito sam zamahnuo i raspalio ga iz sve snage šakom u bradu. Učinilo mi se da se izdigao desetak centimetara, a onda je tresnuo na pod. Više se nije ni maknuo.

Prevario sam se kad sam pomislio da sam time okončao taj neugodni događaj. Odnekud su se odjednom stvorila četvorica i pojurila na mene.

— Prijavi Tekšašanine! — s mržnjom je povikao jedan od njih i pojurio prema meni kao razljućeni bik.

Zamahnuo sam nogom i tresnuo ga u najbolnije mjesto za

muškarce. Zaurlikao je od bola i srušio se kao pokošen. Nisam imao vremena ustanoviti što se dalje s njim dogodilo jer su preostala trojica već bila na meni. Oborili su me na pod počeli me nemilosrdno tući.

Tko zna kako bi sve to završilo da mi u pomoć nisu priskočili kauboji. To su najvjerojatnije učinili kad su čuli kako me jedan od napadača oslovio. Možda to i nije bio razlog, ali bio im je dovoljan i najmanji povod da na nekom iskale bijes.

Kako bilo da bilo, bacili su se na moje protivnike. Nije prošlo ni pola minute a već je sve bilo gotovo. Četvorica napadača ležala su bez svijesti. Dvojica od njih su bila tako ispretučena da ih ne bi prepoznale ni rođene majke. Ni druga dvojica nisu ništa bolje prošla, samo što su ipak bili bolje sreće jer su podlegli udarcima još na samom početku tučnjave, pa su primili manje udaraca.

S mukom sam se pridigao i otresao prašinu s odijela. Samo krajnjim naporom uspio sam se nasmiјešiti i promumlјati:

— Dobro ste ih isprašili, momci. Vjerujem da im neće tako brzo pasti na um da izazivaju Tekšašane.

Kauboji su bili divni momci. Blagonaklono su me tapšali po ramenima, uvjeravajući me da su dva mjeseca priželjkivali da im se pruži takva prilika.

— Najmanje što mogu učiniti da bih vam se odužio jest da vas počastim pićem.

Kao pravi Tekšašani, oni nisu imali ništa protiv toga. Morao sam ponovo skinuti čizmu u koju sam pohranio novac. Izvadio

sam novčanicu od dvadeset dolara i bacio je pred barmena.

— Nadam se da će ovo biti dovoljno da momci isperu iz usta okus prašine.

Kad sam iz džepa na košulji htio izvaditi vrećicu s duhanom, pod prstima sam napipao neki sitni ali tvrdi predmet. Kad sam ga izvukao, shvatio sam zaprepasten da je to nečiji zub. Potajno sam opipao usta i olakšano uzdahnuo. Zub na svu sreću ipak nije bio moj.

VIII

Uskoro se pokazalo da do sukoba u salunu nije došlo sasvim slučajno, kao što sam to pomislio u prvi trenutak. Slijed daljih događaja potvrdio je da sam se nekom u gradu gadno zamjerio te da me se želi riješiti po svaku cijenu.

Jednog od idućih dana, dok sam prelazio preko ceste, odnekud su se odjednom stvorila kola do vrha natovarena drvenim bačvama. Vukla su ih četiri konja, koji su jurili kao da ih goni čopor vukova. U trenutku kad su prolazila kraj mene, kola su se naglo zaniijela i dvije su se bačve skotrljale s njih.

Da nisam u posljednji trenutak odskočio, vjerojatno bi me bačve zgnječile. Kad sam se podigao iz prašine, kola su već nestala.

— Imali ste prokletu sreću, gospodine — uzbuđenim glasom rekla je neka žena koja se zatekla na nogostupu i vidjela što se dogodilo.

— Očito mi još nije suđeno da umrem — rekao sam bezbrižno, iako se nisam tako osjećao.

Odjednom se kraj mene stvo-

rio — Gene Douglas. Nasmijao se kao da je upravo prisustvovao nekom osobito zabavnom događaju.

— Za tebe bi uistinu bilo najbolje da što prije odeš iz Abilene, dok još imaš vremena za to.

Ljutito sam ga pogledao, ali sam se ipak nekako suzdržao da ne prasnem. On bi u tome samo još više uživao.

Bilo mi je čudno da se pojavio upravo tada, kao da je znao što se sprema. To je govorilo samo u prilog tome da je na neki način bio povezan s mojim neprijateljima. Ne bih se začudio kad bih otkrio da on vuče sve konce, ogorčeno sam pomislio.

On kao da je čitao moje misli iako se i dalje bezbrižno smiješio.

— Čini se da si se ovdje nekom gadno zamjerio. Da sam na tvom mjestu, ne bih ni trenutka oklijevao.

Bilo mi je drago da se napokon otkrio. Htio sam iskoristiti njegovu nesmotrenost prije nego što se snađe.

— Znači, i ti misliš da do ovog nije došlo slučajno? — brzo sam ga upitao.

— To nisam rekao, iako je sve moguće.

Pokvarenjak je osjetio što mu spremam, ali se na vrijeme izvukao. Pa ipak, nisam htio tako lako odustati.

— I sam si vidio da kočijaš ni na trenutak nije usporio. Osim toga, pri tom je izgubilo dvije bačve. Nemoguće je da to nije opazio.

Neodređeno je slegnuo ramenima.

— Tko bi ga znao. Vjerojatno

je pijan, pa će tek kad se otrijezni otkriti da mu nedostaju bačve. Kako bilo da bilo, dobro si prošao.

I meni je to bilo jasno, samo sam se pitao hoću li biti takve sreće i sljedeći put. Najgore od svega bilo je to što nisam znao protiv koga se moram boriti. Činilo mi se kao da se borim s duhovima. Kad bih slučajno saznao njihova imena, bilo bi mi neusporedivo lakše.

Drugi događaj zbio se nedugo nakon toga i imao je daleko-sežnije posljedice. Sljedećeg dana objedovao sam u gostionici, nakon čega sam se odlučio vratiti u svoju sobu i malo prileći. Živci su mi bili napregnuti jer sam shvaćao da se nešto sprema, iako nisam mogao dokučiti što je posrijedi. U neku ruku bilo mi je drago što su se stvari počele odmotavati, ako ni zbog čega drugog a ono zato što se zaliha novca u mojoj lijevoj čizmi opasno smanjila. Cijene u Abileneu bile su visoke. Računao sam da ću s ostatkom novca moći izdržati još tjedan dana. Nakon toga morat ću potražiti neki posao ili odjahati iz grada.

Zakupljen takvim razmišljanjima stigao sam do pansiona. Otvorio sam vrata i ušao u predsoblje. Vlasnika pansiona nisam nigdje vidio, što mi je bilo prilično čudno. Inače je uvijek bio iza pulta, u bilo koje doba dana i noći. Svakako s neizbježnom bocom viskija kraj sebe.

Zaključio sam da ću sam morati uzeti ključ od sobe, a onda sam začuo neki šum iz susjedne prostorije. Nisam odolio iskuše-

nju te sam odlučio pogledati o čemu je riječ.

Gurnuo sam vrata i ugledao vlasnika pansiona. Sjedio je na stolcu za njihavanje i tupo buljio pred sebe. U ruci je držao bocu viskija. Djelovao mi je prilično trijezno, iako je u boci bilo tek toliko tekućine da pokrije dno.

Kad je začuo škripu koraka, poskočio je sa stolica i prestrašeno kriknuo. Shvatio je da sam to ja i odahnulo olakšano.

— Ah, to ste vi — jedva je izgovorio.

— Zar ste očekivali nekoga drugog? — sumnjičavo sam ga upitao.

— Ah, ne. Ja sam to samo onako...

Nešto mi je smrdjelo u svemu tome. Da nije baš sve u najboljem redu jasno sam mogao pročitati na njegovu licu. Preplašeno je treptao, a boca u rukama je vidljivo podrhtavala.

— Da vam nije pozlilo? — brižno sam ga upitao.

— Ni...nije. Nikad se nisam bolje osjećao — brzo je dodao trudeći se da mu glas zvuči bezbrižno.

— To mi je drago — zamišljeno sam rekao i u znak pozdrava podigao lijevu ruku.

Učinilo mi se kao da mi je još nešto htio reći, ali se nije usuđivao. To mi je bilo sasvim dovoljno da zaključim da se u pansionu nešto neuobičajeno događa.

Izišao sam iz prostorije i popeo se uza stube. Bio sam napet kao struna. Pažljivo sam osluškivao, ali nisam čuo ništa sumnjivo. Već sam pomislio da je to sve samo proizvod moje mašte.

Možda bi trebalo promijeniti

podneblje, ironično sam pomislio šaleći se na vlastiti račun.

Iz džepa sam izvadio ključ. Upravo kad sam ga htio ugurati u ključanicu, opazio sam da su vrata pritvorena. Bio sam više nego siguran da sam ih tog jutra zaključao.

Doduše, postojala je mogućnost da je netko pospremio sobu pošto sam izašao, ali to sam odmah odbacio. Koliko sam mogao vidjeti, u pansionu sigurno nitko nije obrisao prašinu otkako je otvoren. Vjerovao sam da nije bilo razloga da to sada učini. Znači, preostalo je samo jedno: netko je švrljao po mojoj sobi.

Nije isključeno da je još tamo, pomislio sam. Od toga mi nije bilo nimalo lakše jer sam znao da mi u tom slučaju priprema »vruću« dobrodošlicu.

Na trenutak sam neodlučeno zastao jer nisam znao što da učinim. Još sam se mogao vratiti, ali time ništa ne bih dobio, osim što bih odgodio stvar. Moji tajanstveni neprijatelji zacijelo ne bi tako lako odustali od namjere da me uklone. Očito sam im smetao i oni neće oklijevati da mi zauvijek začepi usta. Nije mi bilo sasvim jasno zbog čega sam im se tako zamjerio. Vjerojatno samo stoga što sam jedini preživio napad razbojnika. Ako je uistinu bilo tako, onda sam i ja gorio od nestrpljenja da se što prije suočim s njima.

Iz korica sam izvukao revolver. Jedva sam odolio iskušenju da uletim u sobu, a onda sam zaključio da time baš ništa ne bih postigao, osim što bi moji protivnici postigli svoj cilj. Postojala je teoretska mogućnost

da preživim ako je u sobi skriven samo jedan ubojica, ali ako su bila dvojica, više me ništa ne bi moglo spasiti.

Stoga sam odlučio da se poslužim lukavštinom. Naglo sam gurnuo vrata i brzo se sklonio u stranu. To sam učinio u posljednji trenutak, jer je iz unutrašnjosti sobe zapraštalo. Meci su zafijukali dvadesetak centimetara od mene. Učinilo mi se da sam začuo pet pucnjeva koji su se gotovo stopili u jedan. To je moglo značiti samo to da su me u sobi čekala najmanje dvojica.

Pucnjava je prestala isto tako naglo kao što je i započela. Znao sam da sam ih nakratko nadmudrio, ali ništa više od toga. Neznatna prednost je, doduše, bila na mojoj strani, jer ja sam bio vani, a oni zatvoreni u sobi, no to nije u biti mijenjalo stvar. Bilo mi je jasno da se ne smijem udaljiti jer bi oni to vrlo brzo shvatili. Za čas bi mi bili za petama, a tada bi se moj položaj promijenio.

Odlučio sam da ostanem i nekako ih pokušam nadmudriti. Mozak mi je grozničavao radio, ali ništa pametno mi nije padalo na um. Na kraju sam odlučio da primenim otrcani trik. Nada sam se da će upaliti.

Skinuo sam šešir i nataknuo ga na revolversku cijev, a onda sam ga brzo gurnuo kroz vrata. Pri tom sam pazio da mi ruka ostane skrivena iza zida. Moji neprijatelji su odmah reagirali. Bjesomučno su počeli pucati sve dok šešir nije odletio visoko u zrak. Pao je na pod točno pred moje noge, pa sam mogao

na njemu izbrojati rupe. Bilo ih je najmanje četiri.

Odmah mi je postalo jasno da time nisam postigao ništa osobito, osim što sam ih natjerao da ispucaju nešto municije. Doduše, sad sam pouzdano znao da su najmanje dvojica, no od tog saznanja nisam imao mnogo koristi. A i to s potrošnjom municije nije bilo bogznašto. Čak da je svaki od njih bio nauružan samo jednim revolverom, u bubnjićima svog oružja imali su dovoljno metaka da me pošalju na drugi svijet.

Možda bi bilo najbolje da ih zadržim dok mi ne stigne neko pojačanje, pomislio sam. U gradu su zacijelo čuli pucnjeve te je samo pitanje minuta kad će stići šerif.

Tek tada sam se sjetio da je šerif najvjerojatnije na njihovoj strani. Svojim ponašanjem je to i te kako dokazao.

Baš sam glup što sam tako nešto uopće mogao pomisliti, razljutio sam se sam na sebe. Tek tada ću biti izgubljen ako se pojavi ta gnjida. Siguran sam da neće oklijevati da me se zauvijek riješi.

Mozak mi je radio kao nikad dotad dok sam pokušavao smisliti kako da sve to što prije okončam. Kako je vrijeme prolazilo, tako su se smanjivali moji izgledi da preživim.

A onda mi je na um pala spasonosna zamisao.

Sjetio sam se da u džepu kaputića još nosim štapić dinamita koji mi je dao Bill na početku puta. Najprije nisam htio uzeti tako nešto, jer nisam shvaćao koga će mi vraga dinamit, ali je on bio uporan.

– Samo ti to uzmi, jer nikad ne znaš kad će ti zatrebati – rekao mi je tvrdoglavo.

Poslušao sam ga samo zato da se ne bismo uzaludno prepicali. Znao sam da neću upotrijebiti dinamit čak i da se nađem u situaciji kad bih to morao učiniti, i to iz sasvim prozaičnog razloga: kad bi stoka čula eksploziju, pojurila bi u panični stampedo da je ni sam vrag ne bi mogao zaustaviti prije kantske granice!

Dobri stari Billy, sjetno sam pomislio. Ipak je imao pravo. Njegova »medicina« će mi i te kako dobro doći.

Izvukao sam dinamit i šibice. Bilo je dovoljno samo da krenem šibicu i zapalim stijenj, pa da onu dvojicu nitkova pošaljem u pakao, gdje im je i mjesto. Pa ipak, nisam to odmah učinio. Iako sam znao da nije pravo vrijeme za viteštvo, smatrao sam da je pošteno da ih obavijestim što ih čeka.

– Ako se ne predate, ubacit ću vam u sobu malo toplog dinamita. Nakon toga vas ni rođene matere neće moći prepoznati! – prijeteci sam povikao.

Iz sobe nisam čuo nikakvog odgovora. Da bih potkrijepio prijetnju, zapalio sam šibicu. Štapić dinamita sam iz opreza stavio u usta, tako da sam mogao u desnoj ruci zadržati revolver. Nisam htio da me protivnici zateknu na spavanju. Iako se moglo dogoditi da se pokušaju probiti iz sobe. U tom slučaju bih ja njima pripremio sličnu dobrodošlicu kakvu su oni spremali meni.

– Imate točno pet sekundi za

razmišljanje – upozorio sam ih.

– Pričaj ti to nekom drugom, a ne nama. Možda ti čak povjeruje – začuo sam neki promukli glas, a odmah zatim zaorio se smijeh.

– Dobro, sami ste to tražili – ljutito sam promrmljao i upalio stijenj. Štapić sam još držao u zubima, a onda sam bacio šibicu i uzeo štapić u lijevu ruku.

Pričekao sam dok stijenj nije dogorio gotovo do kraja, te tada ubacio dinamit u sobu. Bacio sam se na pod i sklupčao, a uši sam čvrsto pokrio rukama.

Dvije sekunde nakon toga zgradu je potresla eksplozija. Poletio sam u zrak najmanje pola metra i tresnuo na pod. Učinilo mi se da na meni više nije cijela nijedna košćica. U ušima mi je tutnjilo kao da je netko u njih ugradio dva velika mlina kakva sam vidao u St. Josephu.

Stres nije dugo potrajao. Nakon desetak sekundi bio sam ponovo onaj stari Josh. Nekako sam se pridigao i oteturao do sobe, ili onog što je zapravo od nje preostalo. Vrata su bila odvaljena i tresnula su o suprotni zid. Od kreveta je preostalo samo triješće kojim bi se eventualno mogla potpaliti vatra. Sa stropa su virile dvije grede i prijetile da mi svakog trena padnu na glavu.

Moram priznati da je zgrada pansiona bila otpornija nego što sam pretpostavljao. Zato moji neprijatelji nisu bili tako otporni.

Od jezivog prizora gotovo mi se smučilo. Ipak mi se vratio smisao za šalu.

– Lijepo sam vam govorio što vas čeka, ali vi mi niste vjerovali, momci! – odverglao sam.

Nisam osjećao grižnju savjesti zbog smrti te dvojice, jer su nešto slično i oni meni pripremali. Osim toga, najvjerojatnije su pripadali bandi koja nas je napala u Paklenom klancu i dan nakon toga. Prema tome, bili su odgovorni za smrt mojih prijatelja.

Oko za oko, zub za zub, osvetnički sam pomislio.

Od toga sam ipak imao malo koristi, jer sam se osvetio samo dvojici članova bande. Nisam znao gdje bih mogao potražiti i naći preostale razbojнике.

Jedini način bio je da pričeka da oni učine prvi korak. To je značilo biti neprestano oprezan, no i to nije bilo neko jamstvo da ću dočekati starost. Prednost je najčešće na strani onoga tko prvi zapuca.

Još jednom sam promotrio ruševinu u koju se pretvorila moja soba.

– Baš me zanima što će gazda reći kad vidi ovo. Nadam se da neće od mene tražiti da mu nadoknadim štetu. Na kraju, ako se ne varam, on je pustio ovu dvojicu u sobu – zamišljeno sam promrmljao.

Drugog rješenja nisam vidio. Neobično ponašanje vlasnika pansiona samo je potvrđivalo moje sumnje. Kraj njega ionako nitko nije mogao neopaženo proći.

Sišao sam u prizemlje i potražio gazdu. Još je bio u onoj sobi u kojoj sam ga ostavio, samo što je sad on bio na podu, a stolac za njihavanje na njemu. u ruci je

držao bocu, sad potpuno praznu.

Kad me je ugledao, od straha je zakolutao očima, a onda ih je brzo sklopio kao da se nadao da će ga to spasiti od onog što ga očekuje.

— Zašto si ih pustio u sobu?

— upitao sam ga umjesto bilo kakvog uvoda. To uostalom i nije bilo potrebno, jer mu je bilo savršeno jasno na što mislim.

— Ja... ja... — bezuspješno je započeo, ali mu je jezik od straha otkazao poslušnost.

— Pošteno je da priznaš da si to učinio, ali to ne umanjuje tvoju krivnju — nastavio sam u oštrom tonu, iako mu nisam previše zamjerio zbog tog postupka. Bilo mi je jasno da mu ništa drugo nije preostalo.

— Ja... — oglasio se još jednom, a onda je definitivno odustao. Činilo se kao da se pomirio sa sudbinom.

Ponovo je sklopio oči i nestrpljivo čekao ono što se prema njegovom mišljenju moralo dogoditi.

Uzdahnuo sam jer me ostavljalo strpljenje. A onda sam se napokon dosjetio kako da mu razvežem jezik. Otišao sam u predvorje i sagnuo se ispod pulta. Tamo sam našao što sam pretpostavljao da ću naći. Uzeo sam bocu viskija i vratio se k starome.

On se još nije usuđivao ni pomaknuti. Usta su mu se micala, ali iz njih nije izlazio nikakav zvuk. Sve me je podsjećalo na posljednju molitvu čovjeka osuđenog na smrt.

Izvukao sam čep iz boce i rekao:

— Ovo će ti sigurno vratiti dar govora.

Nije mogao izdržati da ne otvori oči. Vjerojatno je očekivao da će ugledati revolver. Kad je spazio bocu, oči su mu zasjale kao brušeni dijamanti.

Ugurao sam mu grlić u usta i nagnuo bocu. Iznenadeno sam promatrao kako tekućina brzo nestaje u njegovu ždrijelu. Kad se boca opasno ispraznila, malo sam je odmaknuo i promrm-ljao:

— Ako ovo nije pomoglo, onda ne znam što bi još moglo koristiti.

Za divno čudo, njemu se vratio dar govora. Duboko je udahnuo i zacvilio:

— Nemojte me ubiti. Prisilili su me da ih pustim u sobu.

— Na to si me barem mogao upozoriti — nisam prestajao s optužbama.

— Nisam se usudio. Rekli su mi da neću dočekati sutrašnji dan ako samo nešto zucnem.

— Vrlo sebično od teba, pa ipak, kako vidiš to nije bila baš neka garancija da ćeš ga doista dočekati! — zagrmio sam.

— Vi ćete me zbilja ubiti?! — zavapio je i samo što nije brižnuo u plač.

— Imaš sreću što imam meko srce pa to neću učiniti. Vjerojatno ti je i samom jasno da si to zaslužio?

— Da... ovaj, ne! — preplašeno je povikao.

Uvidio je da je ponovo zabrljao stvar te je nastojao po svaku cijenu to ispraviti.

— Ako vam to nešto znači, onda vam neću zaračunati ni centa za troškove boravka u mom hotelu... ovaj pansionu.

Možete ovdje ostati dokle želite – gorljivo je rekao.

Nisam mu to mogao odbiti kad me je već tako lijepo zamolio.

– Pristajem na to samo da bih ti dokazao da sam plemenit – osorno sam zabrundao.

Jedva sam se suzdržao da ne prasnem u smijeh dok sam zamišljao njegov izraz lica kad ustanovi što je ostalo od sobe.

– Od tebe zauzvrat očekujem da mi odgovoriš na neka pitanja – nastavio sam u istom tonu.

– Pitajte, samo pitajte! Reći ću vam sve što znam.

– Tko su bila ona dvojica? – upitao sam ga i kažiprstom pokazao gore.

On se zagrcnuo kao da sam od njega tražio ne znam što. Dograbio je bocu i potegao iz nje dva velika gutljaja.

– Nešto sam te pitao – nemilosrdno sam ga podsjetio.

Napokon je shvatio da mu se ne isplati dalje odgađati odgovor. Bojažljivo je pogledao prema vratima kao da bi ga netko mogao čuti i prošaptao:

– Murphyjevi ljudi.

– Tko je sad to? – začudio sam se jer dotad još nisam čuo to ime.

– Ne znate tko je Brian Murphy? – upitao me kao da ne vjeruje vlastitim ušima.

– Zasad još ne znam, ali ću uskoro i to saznati – veselo sam dobacio, ali sam se odmah nakon toga uozbiljio i dodao smrtno ozbiljnim glasom: – Kad mi ti to otkriješ.

– Pa on je najopasniji čovjek u čitavoj oblasti, pa ga se čak i Gene Douglas pribojava.

O šerifu sam imao vlastito mišljenje, ali o tome nisam želio pričati. To mu ionako ne bi ništa značilo. Najvažnije mi je bilo da sam napokon saznao tko stoji iza svega toga.

– Gdje mogu naći tog Murphyja?

On me je pogledao kao da sam poludio.

– Ne mislite ga valjda posjetiti?

– Pogodio si jer upravo to namjeravam.

– Onda je najbolje da najprije potražite grobara i pobrinete se za vlastiti sprovod.

– Hvala ti na savjetu, ali takvo mišljenje zadrži za sebe. Još mi nisi odgovorio na pitanje – nestrpljivo sam ga prekinuo.

– Kad je u Abileneu, on uvijek odsjeda u hotelu »Americana«.

– A kad su u njemu zauzete sve sobe?

– Čak i onda. Za Briana Murphyja se uvijek mora naći slobodna soba.

To je bilo sve što me je zasad zanimalo

IX

Kad sam izašao iz pansiona, na trenutak sam se dvoumio da li da odmah posjetim tog Murphyja ili da pričekam pogodniju priliku. Nakon kraćeg oklijevanja odlučio sam se za ovo drugo. Znao sam da od brzopleitosti ne bih imao korist.

Bio sam naoružan samo stariim remingtonom, stoga sam morao kupiti barem još jedan suvremeniji revolver i pušku. Za to sam sad mogao odvojiti veći dio skromne uštede pošto mi je vlasnik pansiona veliko-

dušno odobrio besplatni smještaj.

Krenuo sam prema zapadnom dijelu grada, prema mjestu na kojemu mi se učinilo da sam vidio da se jeftino prodaje još prilično usčuvano, rabljeno oružje.

Zastao sam pred prodavaonicom, a onda sam učinio prvu grešku tog dana, koja me je zamalo skupo koštala. Ne okrenuvši se i ne provjerivši da li me netko slijedi, ušao sam u prodavaonicu.

Za pultom je stajao mršavi starčić i nešto upisivao u veliku knjigu. Kad sam ušao, podigao je glavu i popravio naočale.

– Oh, pa to ste vi mladiću – srdačno me pozdravio.

Začudo sam ga pogledao jer se nisam sjećao da smo se upoznali, a onda mi je sinulo gdje sam ga vidio: bilo je to pri mom dolasku u Abilene. Starčića je oduševilo kako sam sredio onoga nabusitog pratioca poštanske kočije.

Kimnuo sam u znak pozdrava i pogledao po policama. U njima je bilo svakakvog oružja.

– Čime vas mogu uslužiti?

– Treba mi revolver i puška. S municijom, dakako. Starčić se lukavo nasmijuljio.

– Nitko još nije otišao od Glenna McLennorta nezadovoljan. Vi ste mi se svidjeli na prvi pogled, stoga ću se potruditi da za vas nađem nešto posebno.

Sagnuo se i ispod pulta izvuкао revolver.

– Najnoviji model kolta. Posljednja riječ tehnike. Kalibar je nešto manji, ali ima drugih prednosti koje uveliko nadma-

šuju druge modele. Osim toga ne morate pri okidanju svaki put nategnuti kokot. Dovoljno je da samo povučete okidač.

– Vrlo zanimljivo – suzdržano sam rekao i više iz pristojnosti razgledao oružje. Moram priznati da nisam imao previše povjerenja u novotarije.

– Kako stojite s puškama? – upitao sam ga i odložio revolver na pult.

– I s njima ćete sigurno biti zadovoljni. Nabavio sam najnoviji tip vinčesterke. Teška srca ću se od nje rastati, ali nije mi žao kad znam da ide u prave ruke.

Upravo kad se okrenuo da ode po pušku, začuo sam da su se ulazna vrata otvorila. Trgovac je pogledao preko ramena prema novoj mušteriji, a onda se ukočio i oči su mu se rastvorile od iznenađenja.

To mi je bilo sasvim dovoljno. Desna ruka mi je kliznula prema revolveru, no prije nego što sam ga uspio dohvatiti iza sebe sam začuo nečiji glas:

– Ne bih to pokušavao da sam na tvom mjestu.

Po načinu kojim je to rekao naslutio sam da se ne šali, te sam ga odmah poslušao. Polako sam se okrenuo, trudeći se da nepoznatom protivniku ne dam povoda da zapuca.

Pred sobom sam ugledao nitkova kojeg sam noćima sanjao. I tada je bio odjeven u crno odijelo, a na glavi je imao isti crni šešir. Usko, mišje, lice, rasteglo se u prozirnu grimasu.

– Čini se da si napokon dolijao, momče. U posljednje vrijeme si postao prilično neugodan.

Potpuno sam zaboravio na oprez. U glavi mi se zamutilo od mržnje kad sam u njemu prepoznao vođu razbojnika.

– Vidim da ti je pošlo za rukom ukloniti Petea i Rocka. Zbog njih te ne mora gristi savjest jer su za to sami krivi. Sudbina im ionako ne bi bila drukčija da su i ostali živi. Brian Murphy ne voli kad se traljavo izvršavaju njegove zapovijedi.

Dakle, to je taj Murphy sjevnulo mi je kroz mozak. To sam mogao i prije pretpostaviti.

On kao da je čitao moje misli. Ironično se nacerio i dodao:

– Čini se da su između nas ostali nesređeni računi. Nisam ni slutio da je netko mogao preživjeti napad. Sad ću to nadoknaditi i začepiti ti usta. Otkako si došao u grad stvorio si mi previše nepotrebnih problema.

Iza bandita su se tiskala četvorica muškaraca.

– Završi već jednom s njim, Briane – nestrpljivo je rekao jedan od njih.

Murphy ga je ljutito odmjerio.

– Ne miješaj se u moje stvari, Steve. Čini mi se da si to već mogao naučiti.

Steve je prignuo glavu i nelaagodno se promeškoltio. Više se nije usudio ni zucnuti.

– Da ne bi mislio da ti nisam pružio priliku za obranu, dopustit ću ti da prvi potegneš – obratio mi se bandit.

To je isto što i ubojstvo. I sam znaš da ti nitko nije ravan u potezanju oružja! – ogorčeno je rekao trgovac.

Murphy ga je ošinio pogledom i procijedio:

– Tebi bi bilo pametnije da se u ovo ne miješaš. Inače bi mogao požaliti.

Odlučio sam sve odigrati samo na jednu kartu. Bilo mi je jasno da je zločinac samouvjeren te sam odlučio blefirati.

– Lako se tebi hvaliti kad te brane četvorica. Kad bih te kojim slučajem pobijedio ne bih poživio duže od pet sekundi.

Murphy je naglo pocrvenio u licu.

– Nisam nikad dopustio drugima da za mene obavljaju te stvari, pa neću ni sad. – Da bi mi to dokazao, okrenuo se svojim ljudima i naredio im: – Čekajte me pred prodavaonicom i pripazite da netko ne naiđe.

– Ali, gazda... – započeo je Steve, ali ga je bandit grubo prekinuo.

– Čuli ste što sam vam rekao.

Jedan po jedan četvorica su izašli iz dućana. Olakšano sam uzdahnuo, jer su mi se time povećali izgledi da preživim. Nisam dugo uživao u tome jer sam naslućivao da je moj protivnik brži od mene.

– Spremi se da umreš – dobio je Murphy i posegnuo za oružjem. Odmah zatim to sam i ja učinio.

Trgnuo je revolver i uperio ga u mene tako brzo da ja svoj nisam stigao ni povući iz korica. Zategnuo je kokot i paklen-ski se nacerio:

– Jesi li pripravan?

Uživao je u mojoj nemoći. Pu-stio sam revolver i ruka mi je nemoćno klonula. Dotad sam se mnogo puta suočio sa smrću, ali nikad se još nisam osjećao tako bespomoćno. Stajao sam

pred tim strojem za ubijanje čekajući da povuče okidač. Više me ništa nije moglo spasiti.

A onda je odjeknuo prasak. Začuden sam shvatio da sam još živ. Pogledao sam Murphyja upravo u trenutku kad se uhvatio za prsa. Zanjihao se unatrag, a onda se stropoštao. Na licu mu je još bio izraz iznenađenja, ali u njegovim očima više nije bilo života.

Ne vjerujući vlastitim očima, pogledao sam trgovca. U njegovoj ruci još se dimio kolt koji mi je tako usrdno preporučivao. Činilo se kao da ni on nije bio svjestan onoga što se dogodilo. Buljio je u mrtvog razbojnika kao očaran.

Znao sam da nemamo vremena. Brzo sam se okrenuo prema vratima. Upravo tada ona su se otvorila i u prostoriju je ušao jedan od Murphyjevih ljudi.

— Jesi li ga napokon sredio, Bri... — započeo je, a onda je naglo ušutio kad me je spazio.

Pogledao je nadolje. Njegova zbunjenost nije potrajala duže od sekunde, dvije, a onda se brzo snašao i posegnuo za revolverom.

Ovaj put sam bio brži. Osim toga, imao sam i malu prednost. Potegao sam revolver, dlanom zategao kokot i povukao okidač. Metak ga je pogodio u trbuh. Od žestine udarca odletio je unazad i zacijelo bi pao da nije naletio na muškarca koji je za njim ušao. Ovaj je izgubio ravnotežu i pao, ali ipak nije izgubio prisebnost duha. Brzo je posegnuo za revolverom, ali nije imao vremena da ga izvuče.

Zapucao sam drugi put. Sad sam bio precizniji jer ga je metak pogodio u vrat. Zakrkljao je prije nego što se prevalio preko svoga umirućeg prijatelja.

Preostala dvojica protivnika shvatila su da nemaju nikakvih izgleda. Brzo su se okrenuli i strgnuli u zaklon iza gomile drvenih greda nabacanih ispred kuće na drugoj strani ulice.

Tek tada sam ponovo pogledao starčića. On se očito još nije pomaknuo. I dalje je kao očaran promatrao mrtvog Murphyja. Trgnuo se tek kad je začuo moj glas.

— Kupit ću od vas taj revolver. U praksi se dokazao da se na njega mogu osloniti.

— To je bio moj prvi... — jedva čujno je promrmljao.

— Vaš prvi revolver? — iznenađeno sam ga upitao jer nisam shvaćao na što misli.

Trgnuo se i ljutito odmahnuo rukom.

— Ma ne, moj prvi mrtvac! — bijesno je progundao.

Bilo mi je iskreno drago da su ga moje riječi povratile iz stanja šoka u kojemu je bio. Nasmijsao sam se i odao mu priznanje.

— Jedan, ali vrijedan. Taj Murphy je navodno bio najbrži revolveraš u cijelom kraju. Sam sam se u to uvjerio, jer mu je revolver bio u ruci prije nego sam ja svoj stigao pošteno dohvatiti.

— To ništa ne znači jer ga nisam ubio u dvoboju. Da je bila ravnopravna borba, i mene bi sigurno sredio — rekao je pošteno starac.

Bilo mi je smiješno da se time upoće opterećuje.

– To sad i nije važno. Najvažnije je da smo mi živi, a on mrtav – pokušao sam ga uvjeriti u ispravnost mog načina razmišljanja, no to mi nije osobito uspijevalo. On je i dalje tužno kimao glavom i uzdisao.

– Da me je barem pogledao!

Više nisam obraćao pažnju na njega. Prišao sam prozoru i nastojao ustanoviti što spremaju preostala dvojica bandita.

Upravo tada se jedan od njih uspravio i potrčao. Očekivao sam da će to učiniti i drugi, ali sam se prevario. On je ostao skriven iza greda a da nije nosa pomolio.

Tek tada sam shvatio što smjeraju. Dok je onaj iza zaklona ostao motriti na nas, drugi je zacijelo krenuo po pojačanje. Brzo sam podigao revolver i naciľjao. Zapucao sam, ali metak se zario u nogostup najmanje jedan metar od bandita. Povukao sam okidač i drugi put, no ni tada nisam bio bolje sreće.

Moja nesuđena žrtva iznenada je promijenila taktiku. Počeo je krivudavo trčati, čime mi je još više onemogućio da ga pogodim. Zapucao sam još dva puta, ali bezuspješno. Bjegunac je tada već odmakao iz vidokrug, te sam odustao od uzaludnog trošenja metaka.

Tad je zapucao skriveni protivnik, vjerojatno da bi me prisilio da potražim zaklon i time olakšao svom prijatelju bijeg. To je učinio prekasno jer sam se već ionako udaljio od prozora.

– Jedan od njih je otišao po

pojačanje – rekao sam starcu.

Učinilo mi se da njega to nije osobito dirnulo. Kao da nije bio svjestan opasnosti koja nam je prijetila.

– Drugi motri na nas iza one hrpe greda preko puta – tjeskobno sam dodao.

Ni tada nije ništa rekao, samo je provirio kroz vrata. Skriveni protivnik je iskoristio njegovu nepažnju i odmah zapucao. Metak se zario u vrata samo desetak centimetara od starčeve glave.

Starčić se brzo sklonio. Iznenadio sam se da je još tako brz, unatoč poodmakloj životnoj dobi. Naš neprijatelj je zapucao i drugi put, ali trgovac je već bio na sigurnom.

– Uskoro će ovdje postati prilično vruće. Možda bi bilo najbolje da smislimo kako da se izvučemo – rekao sam zabrinuto.

– Ja se odavde ne mičem – ponosno je odvratio starčić.

– Mislim da ćete brzo promijeniti mišljenje kad ugledate desetak razbojnika.

U njemu se probudio borbeni duh. Izgledao je kao da se pomladio najmanje dvadeset godina. Životna opasnost u nekim ljudima probudi samrtni strah, no na njega je djelovala upravo suprotno.

– Ja sam svoje rekao i pri tome ostajem. U prodavaonici ima dovoljno oružja da zadrži cijeli puk a kamoli ne šaćicu razbojnika. Što se mene tiče, možeš odmah otići, mladiću.

Prokleta starčeva tvrdoglavost samo mi je stvarala dodatne poteškoće, kao da već nisam imao dovoljno briga. Nisam ga

mogao ostaviti na milost i nemilost razbojnika jer mi je život spasio. Zbog toga sam pokušao s njim na drugi način.

— Kakve ćemo koristi imati od toga da ih dočekamo ovdje? U najboljem slučaju sredit ćemo ih nekoliko prije nego što nas ostali pregaze.

— Već sam ti rekao da ostajem u svojoj radnji i ne namjeravam promijeniti mišljenje — uporno će trgovac.

Uvidio sam da je iznenadni događaj unio dotad nepoznato uzbuđenje u njegov život i on ga se ni po koju cijenu nije htio lišiti.

— Osim toga, i šerif bi nam morao priteći u pomoć, zajedno sa svojim pomoćnicima. Čudim se da ga još nema — dodao je.

Možeš ga čekati do sudnjeg dana, ljutito sam pomislio. Koliko sam imao prilike upoznati predstavnika zakona u Abileneu, on će prije stati na stranu razbojnika.

Nisam se htio više prepirati sa starcem jer sam shvatio da je svaki dalji razgovor uzaludan. Bilo je glupo poginuti na taj način, ali ništa nisam mogao promijeniti. Starca nisam htio ostaviti na cjedilu, a on se nije dao urazumiti.

S police na kojoj su bile puške uzeo sam dvocijevku i dvije kutije metaka. Nadao sam se da ću poslati u pakao barem nekoliko protivnika prije nego što i sam krenem za njima.

Vrijeme je sporo prolazilo. Starac je kraj sebe naslagao pravi arsenal. Uz nekoliko vinčesterki bila su tu dva revolvera i jedna sačmarica. Veselo je pjevušio kao da ide na zabavu.

X

Nakon dvadesetak minuta začuli smo topot konjskih kopita. Topot se približavao, a onda je odjednom zamuknuo.

Starčić je zaurlikao kao Komanč i pobjednički mi dobacio:

— Jesam li ti rekao da će šerif ipak doći!

Uzdahnuo sam i sažalno ga pogledao jer je očito bio izgubljen slučaj.

— Bilo bi mi drago da imate pravo, ali uskoro ćete spoznati da ste se grdno prevarili.

Upravo tada je izvana zagrmio neki glas.

— Ako se vas dvojica odmah ne predate, obećavam vam da ću vas ispeći na tihoj vatri!

— Ispeci ti svoju mater, kopile! — zaurloao je starčić sav izvan sebe od bijesa.

Umjesto bilo kakvoga odgovora napolju je zapraštalo kao da je počeo rat. Meci su zafijukali kroz prozor i zabijali se svuda oko nas. Uvukao sam glavu među ramena ne usudujući se ni pomaknuti. Slično je bilo i sa starčićem. Pitao sam se da li mu je još stalo do borbe.

Kao da je pročitao moje misli, on se upravo tada malo izdigao i provirio kroz prozor.

— Pa oni dolaze! — preplašeno je povikao.

Brzo sam se podigao i naci-ljao prema gomili napadača. U punom su trku jurili prema nama. Istovremeno sam povukao oba okidača. Od snažnog praska gotovo su mi popucali bubnjići, a od udarca sam odletio malo unatrag. Moj suborac starčić je također pucao kao lud, ali vinčesterkom.

Izbacio sam prazne čahure iz cijevi i na njihovo mjesto ubacio svježe. Ponovo sam provirio kroz prozor.

Napadači su se povlačili u neredu. Na prašnjavoj ulici ostala su ležati trojica od njih, a četvrti se uzalud pokušavao pridružiti.

— Bježe gadovi! Dobro smo ih potprašili, staro momče! — sav izvan sebe od sreće povikao je starčić.

Pažljivo je naciljao i zapucao. Metak je ranjenog napadača pogodio i ranjenik se smirio.

Nisam dijelio starčevo oduševljenje jer sam znao da nećemo dugo izdržati. Iako smo bili zaklonjeni u kući i napadači su morali jurišati, bilo mi je jasno da nećemo dugo izdržati. Njih je bilo neusporedivo više, i to je na kraju moralo prevagnuti.

Razbojnici su se pribrali i ponovo jurnuli prema nama. Sad su smislili lukaviju taktiku. Dio njih ostao je i brzom paljbom nastojao nas prikovati iza zaklona, a preostali su potrčali prema prodavaonici.

Starčić se nije obazirao na opasnost. I dalje je provirivao iza prozora i pucao po neprijateljima. Odjenom je čudno zakrkljao. Kad sam ga pogledao, glava mu se već objesila preko prozora.

Nisam imao vremena da ga žalim. Naslonio sam pušku na okvir i stisnuo oba okidača. Pažljivo sam zatim provirio i na svoju veliku sreću ustanovio da su napadači opet odustali. Doduše zakratko, no mene je to moglo spasiti.

Ne gubeći ni trenutka, otpузao sam do suprotnog zida pa

ustao. Otvorio sam prozor i preskočio dasku. Našao sam se u vrtu koji je starčić čini se njegovao s ljubavlju. Pojurio sam koliko su me noge nosile. Mogom mi je prostrujilo, a da ni sam ne znam zašto, da sam ga zaboravio pitati kako se zove.

Kad sam stigao do ograde, na trenutak sam zaostao i okrenuo se. S ulice je odjekivala paljba. Ponadao sam se da napadači još neko vrijeme neće otkriti da sam ih pokušao nadmudriti.

Preskočio sam ogradu i trčao. Tridesetak metara dalje bila je željeznička pruga, a odmah nakon nje bili su obori u kojima je čekala stoka da je otpreme na istok.

Pucnjava iza mene postupno je prestajala i na kraju potpuno utihnula, čak prije nego što sam očekivao.

— Prokletstvo — promrmrljao sam zadihani i nastavio trčati. Znao sam da je samo pitanje sekundi kad će otkriti moju prevaru. I uistinu, nekoliko trenutaka poslije ponovo je zapražtal. Meci su fijukali daleko od mene, no to mi je bila slaba utjeha.

Pucnjava je prestala kad sam stigao do ograde obora. Tek tada sam zastao i okrenuo se. Protivnike nisam nigdje vidio, što me je samo zabrinulo. Pretpostavljam sam da su smislili nešto novo.

Preskočio sam ogradu i ušao u tor. Stoka je nezainteresirano preživjela, ne obraćajući pažnju na mene. Zabrinuto sam pogledao prema prodavaonici. Napregnuto sam razmišljao što da učinim. Pretpostavljam sam da me moji protivnici neće ostaviti

na miru. Sigurno će htjeti po svaku cijenu osvetiti Murphyjevu smrt. U Abileneu više neću imati mira. Od šerifa u svakom slučaju neću imati koristi. Ako i nije na njihovoj strani, bio sam uvjeren da ni pristom neće maknuti da me zaštiti.

Pomislio sam da bih možda morao posjetiti Richarda Harleyleja. Gradonačelnik je očito bio dovoljno utjecajan da mi pruži zaštitu. Koliko sam shvatio, i njemu je bilo u interesu da u gradu i u njegovoj okolini ponovo zavlada mir. Osim njega tu je bio i onaj tvorničar i veletrgovac iz Chicaga.

Kako se ono zvao, pokušao sam se prisjetiti, a onda sam se napokon dosjetio:

— Fakeman, Charles Fake-man. Njemu je zacijelo proketo stalo da se može ponovo opskrbljivati stokom iz Teksasa.

Opet sam pogledao prema prodavaonici. Tamo se još ništa nije događalo. Pogledao sam prema cesti i sledio sam se. Prema meni je u punom trku jahalio desetak jahača.

Dakle, to su smislili, bljesnulo mi je pred očima. Otišli su po konje.

Izvukao sam revolver i ubacio nove metke. Bilo mi je potpuno jasno da više nemam nikakvih izgleda da se izvučem, ali sam htio što skuplje prodati kožu.

Konjanici su stizali sve bliže. Raspršili su se tako da mi otežaj ciljjanje. Podigao sam revolver i odmah ga spustio. Protivnici su još bili predaleko da bih mogao precizno ciljati. Pustit ću ih da mi se što više pri-

bliže, i tek onda ću otvoriti paljbu.

Pretpostavljao sam da me ne mogu vidjeti skrivenog među stotinama dugorogih goveda, no to samo po sebi nije ništa značilo, jer je bilo pitanje vremena kad će me otkriti.

Stoka se uznemirila, kao da je osjetila što se sprema. Bikovi su počeli nervozno kopkati nogama, a neki od njih su spustili glave i neprijateljski uperili rogove prema meni. Osjećao sam se kao između čekića i nakovnja. S jedne strane banditi, a s druge poludivlja teksaška goveda.

Što će biti tek kad započne pucnjava, zabrinuto sam pomislio. Lako se može dogoditi da se prestraše i da sruše ogradu. Pojurit će bjesomučno i ništa ih neće moći zadržati, a mene će zgnječiti kao palačinku.

Izenada mi je na um pala spasonosna zamisao. Veselo sam zapucketao prstima i gotovo viknuo od veselja.

— Pa da, ništa ih neće moći zadržati! Kako se samo nisam toga prije sjetio! — rekao sam glasno.

Protivnici su mi se približili na samo stotinjak metara, a onda su zastali kao da su predosjetili što im spremam. Nakon kraćeg dogovora ponovo su potjerali konje, ali više nisu krenuli u trk. Kao da im se odjednom nije žurilo.

Većina ih je bila naoružana puškama. Cijevi su položili između konjskih ušiju, što im je omogućivalo lakše ciljjanje.

Više nisam obraćao pažnju na njih. Počeo sam se žurno probijati između stoke. Stigao

sam do ograde. Desetak metara dalje bila su široka vrata. Otrčao sam do njih i povukao zasun.

Tek tada sam ponovo pogledao protivnike. Dijelilo nas je samo pedesetak metara. Znao sam da više ne smijem oklijevati. S mukom sam otvorio vrata. Banditi su to morali vidjeti, ali nisu zapucali. Vjerojatno su se bojali da će pucnjevi uznemiriti stoku. Ja im ionako nisam mogao pobjeći. Kiadio bih se da su uživali u mojoj bespomoćnosti.

Okrenuo sam se i uputio prema suprotnom dijelu obora. To je bilo lakše odlučiti nego učiniti, jer mi je gomila smeđih tijela prepriječila put. Osim toga, to je bilo više nego opasno, jer se lako moglo dogoditi da me neki razdraženi bik nabode na duge i oštre rogove. Nashutio sam da ih moja blizina nervira.

To bih i za sebe mogao reći. Nije bilo osobito ugodno. Na svu sreću sve se dobro završilo, pa sam bez većih teškoća stigao do suprotne ograde. Pretpostavio sam da su banditi već morali doći do ulaza u tor i da me traže.

Zadovoljno sam se nasmijujlio, jer nisu ni slutili što sam im pripremio. Preskočio sam ogradu i podigao revolver. Upravo kad sam htio zapucati, pogled mi je sasvim slučajno zapeo na ledima najbližeg bika.

Od iznenađenja sam gotovo prestao disati.

— To je nemoguće — promrmljao sam i sklopio oči.

Kad sam ih ponovo otvorio, ugledao sam isto: na bikovim ledima bilo je otisnuto slovo »W«. To je bio moj žig!

Odjednom kao da su mi se otvorile oči. Shvatio sam u čemu se sastojala cijela prljava igra.

— Kako se toga nisam prije sjetio — procijedio sam kroz zube, ljutit sam na sebe.

U stvarnost su me vratili glasovi što su dopirali s ulaza u obor. Trgnuo sam se, povukao kokot pa zapucao. Pucao sam sve dok sam imao metaka.

Stoka se pokrenula i uskomešala. Revolverski pucnji su je uznemirili, i nastojala se što više udaljiti od mjesta odakle je dolazila ta neugodna buka.

Brzo sam iz bubnjića izbacio prazne kapsle i ponovno napunio revolver. Nakon novih pucnjeva stoka je potpuno izgubila strpljenje. Bikovi su se gurali prema ulazu u tor, prisiljavajući udaljenija goveda da se pokrenu. Metež je postajao sve veći.

Novi revolverski pucnjevi samo su dolili ulje na vatru. Lavina teških životinja pokrenula se i više je ništa nije moglo zadržati. Prvih nekoliko desetaka goveda protutnjalo je kroz vrata, a druga su se gurala za njima. Kako im je izlaz postao preuzak, navalili su na ogradu i ona se slomila kao da je od šibica.

Više nisam morao strahovati od bandita. Ako je slučajno netko od njih i preživio, bio je previše zaokupljen mislima kako da pobjegne iz tog pakla a ne kako da nade mene.

Gadovi su dobili što su tražili, s mržnjom sam pomislio.

Nasladivao sam se prizorom koji se preda mnom odvijao, istovremeno jezivim i očaravaju-

ćim. Nisam ni slutio da bih jednog dana mogao uživati u stampedu!

XI

Neočekivano otkriće pomoglo mi je da napokon saznam tko je stajao iza te prljave igre. Bolje rečeno tko je vukao konce.

Napad na Billyja, mene i naše ljude bio je samo jedan u nizu sličnih krvoprolića koja su se u posljednje vrijeme dogodila u tom dijelu Kanzasa. Tko zna koliko je kauboja životima platilo nezajažljivost ovoga čikaškog štakora, jer iza toga svega je očito stajao Charles Fakenham!

Na prvi pogled to se činilo nelogičnim, jer bi prestankom opskrbljivanja jeftinom teksaškom stokom sijekao granu na kojoj sjedi, ali drugog odgovora nije bilo. To što su moja goveda bila u torovima kraj željezničke pruge govorilo je samo za sebe. Bilo je samo pitanje dana kad su goveda morala biti ukrcana u vagone i otpremljena na istok. Taj nitkov je sigurno morao znati otkud potječe stoka. Kako stvari stoje, on je angažirao razbojničke bande da pobiju rančere i njihove ljude, a stoku da dopreme u Abilene.

Zamišljeno sam pogledao prema oblaku prašine koji se brzo udaljavao. Stoka se više nije vidjela. Pretpostavljao sam da će se stampedo zaustaviti najkasnije do noći. Trebalo je samo krenuti za stokom i pričekati dok se ne ispušu. Pa ipak, to mi nije padalo na um. Stado sam ionako već otpisao, a sam, uostalom, ne bih mogao ništa učiniti. Da ponovo prikupim od-

bjegla goveda, trebala mi je pomoć, a nju sam morao potražiti u Abileneu.

Odlučio sam da to ostavim za poslije. Najvažnije mi je bilo osvetiti se Fakenhamu. Pribojavao sam se da je već naslutio što bi mu se moglo dogoditi te da je jednostavno ispario iz grada.

Postojala je vjerojatnost da to ipak nije učinio, a ja sam se upravo tome nadao. Ne gubeći vrijeme, pohitao sam u Abilene. Nisam znao u kojem je hotelu odsjeo onaj podlac, ali sam pretpostavio da je izabrao »American«. To je bio najotmjeniji hotel u gradu, a on je želio ostaviti dojam da mu pripada sve što je najbolje. Osim toga, u njemu je odsjeo i Murphy, pa se sve podudaralo.

Iako me od Abilenea razdvajalo tek nekoliko stotina metara, teško sam pješačio. Tog dana, kao i nekoliko prethodnih, prilično sam se napješačio. Zbog toga sam se osjećao jadno, jer pošto sam gotovo polovicu života proveo u sedlu smatrao sam da je uvreda prohodati više od dvadeset metara. Takav način razmišljanja svojstven je i većini rančera i kauboja, te u tome nisam nikakva iznimka.

U gradu je vladala neuobičajena vreva. Ispred šerifova ureda skupila se većina muškog dijela stanovništva, uglavnom naoružanih do zuba. Neki od njih su u rukama držali najsuvremenije tipove pušaka, ali većina je bila naoružana zastarjelim oružjem.

Zanimalo me je koga gone, jer je bilo očito da nešto spremaju. Pretpostavio sam da je to

u vezi s popodnevnom pucnjavom, u kojoj sam ja bio jedan od glavnih sudionika. Pitao sam se koliko uopće znaju o tome.

Genea Douglasa sam ugledao kad je izišao iz kancelarije. Pogledi su nam se susreli na trenutak, a onda sam namjerno prvi okrenuo glavu na drugu stranu. S njim sam želio imati što manje posla. Osim toga, nisam znao kakva je bila njegova uloga u svemu tome.

Bez zadržavanja sam stigao do hotela. Na recepciji me muškarac srednjih godina, odjeven u zeleno odijelo sa zlatnim epoletama, hladno odmjerio. Nešto duže je gledao moju izlisanu i prašnu odjeću, a onda neljubazno procijedio kroz zube:

– Što želite?

– U kojoj je sobi odsjeo Fakenham? – kratko sam ga upitao umjesto bilo kakvog uvoda.

– Tko to?

– Fakenham. George Fakenham – odbrusio sam polako gubeći strpljenje.

On me je prezirno pogledao kao da ima posla s tifusarom.

– Žao mi je, ali neznancima ne dajemo podatke o hotelskim gostima – promrmljao je, tek krajnjim naporom se prisiljavajući da bude koliko-toliko pristojan.

U životu sve ima svoju granicu, pa i moje strpljenje. U meni je prekipjelo jer nisam bio raspoložen za nepotrebne razgovore.

– Poslušaj me dobro, papagaju. Nemam vremena, stoga odgovaraj na pitanje.

Drsko se nasmijao, ali mu se osmijeh naglo sledio na licu kad je ugledao cijev mog re-

mingtona. Problijedio je i rekao drhtavim glasom:

– Pričekaite trenutak. Odmah ću provjeriti...

– Takvog te više volim, papagaju – blaženo sam se nasmiješio.

Uzeo je debelu crnu knjigu i počeo brzo listati. Nije prošlo dugo, a onda je našao što me je zanimalo. Bojažljivo se zagledao u revolversku cijev i promucuo:

– Gospodin Fakenham je odsjeo u sobi 223, gospodine. Okrenuo se i pogledao drvenu ploču na kojoj su visjeli ključevi. Broj 223 bio je prazan.

– Čini se da je gospodin Fakenham u svojoj sobi, gospodine.

– To vidim i sam – zaštektao sam i žurno se uputio prema stubištu. Grabio sam po tri stepenice, nestrpljivo očekujući da se što prije sretnem s nitkovom koji mi je zagorčio život.

Popeo sam se na drugi kat i potražio sobu s brojem 223. Kad sam je pronašao, na trenutak sam zastao pred vratima. Napleo sam kokot, pa onda navalio na vrata. Kad sam uletio u sobu, Fakenham je upravo bio zauzet oko pakiranja. Iznenadeno se trgnuo i pogledao me. Rekao bih da ga se osobito dojmio revolver u mojoj ruci.

– Što to treba značiti, mladiću? – oštro me upitao. Nisam se mogao suzdržati. Iz sve snage sam ga raspalio revolverskim drškom po glavi tako da je izgubio ravnotežu i srušio se na pod.

– Zapamti da ja postavljam pitanja, štakore! – povikao sam pun mržnje.

– Ako želite moj novac, onda vas moram razočarati. Iz opreza sam sve vrijedne stvari ostavio u hotelskom sefu – hladno je rekao.

Iako nerado, morao sam priznati da je imao čvrstu glavu i živce.

– Ne zanima me tvoj prljavi novac!

– Onda ne znam što uopće ovdje tražite. Vjerojatno su vas pogodile sve one strahote kroz koje ste prošli. Priznajem da mi vas je žao, ali ne želim igrati ulogu nikakve dobrotvorne ustanove. Ako ste bolesni, liječite se.

To je ipak bilo previše, čak i za tako hladnokrvnu zmiju kakav je bio. Odlučio sam se poigrati s njim, kao mačka s mišem. Prednost je bila na mojoj strani, a nikamo mi se nije žurilo.

Pridigao se i opet počeo pakirati stvari u veliki kovčeg što je ležao nasred sobe. Odlučio sam prihvatiti njegovu igru. Spremio sam remington u korice i ljubazno rekao:

– Sudeći po ovome što vidim, nekamo vam se prokleta žuri, gospodine Fakenham.

Zapazio je da sam spremio revolver. Oči su mu bljesnule, ali to me nije zabrinulo, jer koliko sam mogao vidjeti nije bio naoružan. Remen s koricama u kojima su bila dva kolta bio je prebačen preko postelje, od koje je Fakenham bio udaljen najmanje tri metra.

– Sad mi je zbilja dosta. Ako je sve ovo šala, onda je vrijeme da prestanete.

– A ako nije? – podbadao sam ga.

– Onda ću biti prisiljen pozvati hotelskog čuvara. Poštanska kočija za Santa Fe samo što nije stigla, a vi me ovdje nepotrebno zadržavate.

– Ako i otputuješ nekamo, onda će to biti samo u pakao, nitkove! – zagrmio sam gnjevano. Odlučio sam otvoriti karte. – Došlo je vrijeme da izravnam neke račune.

Iznenadeno me pogledao, iako je očito znao na što ciljam.

– O čemu to pričate, mladiću?

– Znaš ti vrlo dobro što mislim! Nisi valjda zaboravio krvoproljeće koje su tvoji ljudi počinili prije nekoliko dana?

Jedina promjena koju sam na njemu vidio bilo je lagano titranje donje usnice. Sagnuo se i ponovo nastavio pakirati stvari.

– Napokon si shvatio da se više ne isplati pretvarati. Stoga bi bilo najbolje da priznaš tko su tvoji partneri. Time ćeš mi uštedjeti vrijeme, a i za tebe je bolje da to odmah učiniš.

– Kako to misliš?

– Barem neću morati na silu iz tebe izvlačiti istinu.

U njemu kao da se odjednom nešto slomilo. Zagnjurio je glavu u ruke i prošaptao:

– Kunem se da nemam veze s tim ubojstvima.

– Rekao sam ti, želim čuti istinu! – prijeteći sam zagrmio.

– Ne shvaćam zašto mi ne vjerujete. Ne znam čak ni tko su bili neposredni izvršitelji. Jedino znam da ih je vodio neki Murphy, kojeg sam samo dva puta vidio. – Polako je spustio ruke i nastavio: – Morate mi vjerovati. Ja sam samo otkupljivao ukradenu stoku.

Činilo se da napokon govori istinu, pa ipak, sve to nije imalo smisla. Nije valjda kanio što skuplje plaćati goveda. – Ako se ne varam, u posljednje je vrijeme cijena teksaške stoke gotovo utrostručena. Nije ti to valjda odgovaralo?

Kimnuo je glavom, potvrđujući moje riječi.

– Jest, imaš pravo. Što je cijena bila viša, i moj profit pri kupnji je rastao.

To jednostavno nisam mogao shvatiti, no on mi je to odmah razjasnio.

– Vjerojatno ti nije poznato da sam ja samo suvlasnik velike klaonice u Chicagu. Partnerima sam podnio izvještaje o kupnjama, no oni nisu znali da sam u dogovoru s čovjekom koji je stajao iza tih pljački. On mi je stoku prodavao u pola cijene, pa sam na tim transakcijama zgrnuo prilično visoku svotu. – Zašutio je i nakašljao se, a onda je malo sigurnijim tonom nastavio: – Pripravan sam ti prepustiti veći dio tog novca. Recimo pedeset tisuća. Toliko sigurno ne bi dobio za prodaju stoke da si slučajno uspio doći u Abilene.

Spopala me želja da ga ščepam i zadavim golim rukama, ali sam se morao suzdržati. Činilo se da je taj pokvarenjak ipak govorio istinu. U tom slučaju još nisam znao tko je glavni. To sam po svaku cijenu morao izvući iz njega.

– Tko onda stoji iza svega toga? – brzo sam ga upitao i ne trudeći se da odgovorim na njegovu ponudu.

On se slavodobitno nasmijao. Vjerojatno je mislio da se izvu-

kao. Iz ormara je uzeo košulju, presložio ju je i stavio u kovčeg.

Iznenada se naglo uspravio. U ruci je držao revolver sa skraćenom cijevi. Uperio ga je u mene i prosiktao glasom punim mržnje:

– Nosi se do vraga, smrdljivi govedaru!

Prokleo sam svoju nemarnost. Kako se nisam sjetio pogledati u kovčeg! Nisam ni trenutka sumnjao da me taj štakor neće hladnokrvno ucmekati. Poslije će sigurno tvrditi da sam ga htio opljačkati. Da ironija bude veća, onaj momak s recepcije sigurno će to potvrditi. To mi je bila druga velika pogreška tog dana. Vjerojatno i posljednja u životu.

Ali odjednom sam iza sebe začuo glas:

– Baci revolver dok još imaš vremena, Fakenhame. Vjerojatno si čuo da inače najprije pućam, a tek onda upoznajem protivnika sa svojim namjerama.

Glas mi se učinio poznat. Kad sam se okrenuo, ugledao sam šerifa. U ruci je držao sačmaricu, čija je cijev bila uperena u Fakenhama.

Tko bi tako nešto mogao očekivati. Bio sam potpuno iznenađen. Bilo je i ugodno iznenađenje što se Gene Douglas pokazao kao pošten, ali neusporedivo mi je bilo draže što sam se u to uvjerio u tako sudbonosnom trenutku.

Fakenhamu nije preostalo ništa drugo nego da ga poslušao. Protiv sačmarice nije imao nikakvih izgleda. Odbacio je revolver i podigao ruke uvis.

– Otkud si se stvorio ovdje?
– upitao sam Douglasa.

– Vidio sam te kad si prošao, te sam pomislio da ne bi bilo zgoroga da te pratim. Ionako samo upadaš u gužve otkako si se pojavio u Abileneu. Od recepcionara sam saznao kome si krenuo.

– Spasite me tog razbojnika, šerife – samo što se nije rasplakao Fakenham. – Upao mi je u sobu i zatražio novac. Uspio sam ga nadmudriti, a sad ste se vi pojavili.

Odahnuo je olakšano i obrišao znoj s čela.

– Pričaj ti to nekom drugom, lopove. Stalno sam bio u hodniku, i čuo sve što si rekao. To je više nego dovoljno da te strpam u zatvor na nekoliko godina – prijeteći je zafrektao šerif. – Ali prije toga moraš odgovoriti na pitanje koje ti je postavio Josh.

Lukavi osmijeh preletio je preko Fakenhamova lica.

– Moraš me podsjetiti, jer ne znam na što misliš.

Douglas se namršio jer je osjetio podvalu. Na kraju je ipak rekao:

– Tko stoji iza svega toga?

– Kako ti misliš?

– Ne izmotavaj se, vrlo dobro znaš na što mislim.

– Što dobijem ako ti to otkrijem? – nedužno je upitao Fakenham. Da bi do kraja pojašnio, brzo je dodao: – Zauzvrat očekujem da protiv mene ne pokrećeš postupak. Inače ću sve zaboraviti. Moraš mi to obećati, jer znam da ti je prokleta stalo da napokon otkriješ tko organizira sva ta nedjela. Vjerojatno se nadaš da će ti to pomoći da postaneš okružni šerif.

Tko zna, možda ciljaš i na više.

Gene se još više smrknuo. Kad bi pogledi ubijali, taj pokvarenjak Fakenham odavno bi bio mrtav.

– Osvježi mu pamćenje, Josh

– kratko je zarežao šerif.

Iznenadeno sam ga pogledao jer nisam shvaćao što misli, a onda mi je sinulo. Nasmijao sam se i zacvrkutao:

– Kako ti kažeš, Gene.

Prišao sam trgovcu, zamahnuo i prije nego što se snašao snažno ga udario u trbuh. Zakrkljao je ostavši bez zraka. Udarilo sam ga još dvaput i to ga je oborilo.

Srušio se kao pokošen. Sklupčao se na podu a onda je počeo gmizati. Pružao je vrlo jadnu sliku, ali nisam osjetio ni trunke sažaljenja prema njemu.

– Reci ime – neumorno je tražio šerif.

Fakenham je cvilio i stenjao, ali ništa nije htio odati. Gene nije ništa htio prepustiti slučaju. Očito se često služio sličnim metodama uvjeravanja. Samo ga je hladno odmjerio i prosiktao:

– Vidim da mu još nije dosta, Josh.

Nije mi morao dvaput ponavljati. Lopova sam tako snažno raspalio nogom u lice da mu je glava odletjela unatrag i udarila o pod.

To ga je na kratko ošamutilo. Nakon pola minute ponovo se pomaknuo.

– Da čujem ime – oglasio se šerif.

Fakenham je zastenjao ali ništa nije rekao.

– Ime! – ponovio je Gene.
Ni tada nije dobio odgovora
te je zarežao:

– Josh!

Prije nego što sam stigao obaviti ono što je od mene tražio, Fakenham se malo pridigao. Obrisao je krv s usnice i molećivo prostenjao:

– Reci mu neka prestane, Gene.

– Ime! – neumoljivo je ponovio šerif.

Naša žrtva je na kraju popustila. Slomljenim glasom je prošaptao:

– Richard Harley.

Naprostro nisam vjerovao vlastitim ušima. Činilo mi se nemogućim da je gradonačelnik umiješan u tako nešto. Možda je taj gad sad to sve smislio samo da napakosti Harleyju, prostrujilo mi je mozgom.

Čini se da je i Gene tako mislio iako to nisam mogao pročitati na njegovu bezizražajnom licu.

– Što je s njim? – kratko je upitao.

– On je glavni u igri. Richard Harley je sve to smislio – brzo je dodao Fakenham kao da se boji da bi mogao uslijediti novi niz udaraca.

– Ležeš! – bijesno sam povikao.

On me je prezirno odmjerio.

– Nisam ni računao na to da ćeš shvatiti igru, praznoglavče.

– Brzo je pogledao šerifa i nastavio: – Moraš mi vjerovati, Gene. U početku nisam ni slutio kako će to sve odvesti. Harley mi je predložio da će nabavljati stoku ispod cijene, pa sam u tome vidio svoj interes. Poslije se

sve tako brzo odvijalo da se više nisam mogao povući.

– Zašto je Harley sve to činio? –animalo je i šerifa i mene.

– Zbog novca, samo zbog novca. U životu nisam vidio tako nezasiťnu osobu. Osim toga, kartanje mu je velika strast. U posljednje vrijeme izgubio je krupne svote novca, pa je to morao na neki naćin vratiti.

– Baš je našao pravi naćin – ozlojeđeno sam zabrundao, a Gene je zamišljeno kimnuo.

– Sad ćemo otići gradonaćelniku. Ako si mi lagao, bolje da se nisi ni rodio.

– Sumnjam da ćeš ga naći, jer se sigurno već izgubio iz grada – skeptićno je napomenuo Fakenham.

– To će samo pokazati da si imao pravo.

Zamišljeno sam promatrao kicoša dok je sa šerifom izlazio iz sobe. Morao sam priznati da je Geneova metoda prilićno djelotvorna, iako pomalo gruba. Jedanput sam negdje ćuo izreku da cilj opravdava sredstva. On se toga oćito drćao.

Bilo bi dobra zapamtiti to, pomislio sam i izišao za njima.

XII

Kad smo stigli u gradsku vijećnicu, uvjerali smo se da je Fakenhamova pretpostavka bila ispravna. Richardu Harleyju nije bilo ni traga.

– Moćda bismo ga morali potražiti kod kuće – predložio sam šerifu.

On je odmahnuo rukom i rekao:

– Samo bismo gubili vrijeme.

- Što namjeravaš poduzeti?
- zanimalo me.
- Organizirat ću potjeru za njim. Iako ima prednost, ne vjerujem da će nam pobjeći.

Nakon toga smo otišli u šerifovu kancelariju. Muški dio gradskog stanovništva još je bio okupljen tamo. Uzbudeno su prepričavali posljednje događaje. Gradom su se poput vjetra pronijele novosti o tome kako sam sam sredio opasnu bandu.

Kad su nas ugledali, naglo su zašutjeli. Očito su očekivali da im šerif kaže što treba da rade. Moram priznati da sam se prevario u Geneu Douglasu. Otpočetak sam ga pogrešno ocijenio. Bio je vraški sposoban momak. Osim toga, bio je rođeni vođa. U to sam se ubrzo uvjerio.

Gene se popeo na nogostup i obratio se stanovnicima Abilene. Govorio je jasno i sažeto. Ukratko im je objasnio što se dogodilo, a onda je završio s pitanjem:

– Ima li dobrovoljaca za potjeru?

Odmah se podiglo desetak ruku. To je ponukalo neodlučne da se i oni prijave. Na kraju su ruke svih bile u zraku.

– Toliko ljudi ipak neću trebati. Netko će morati ostati i čuvati žene – ocijenio je šerif.

Ljudi su se nasmijali njegovoj šali. I sami su shvaćali da ima pravo kad je rekao da nije potrebno toliko ljudi da bi uhvatili samo jednog čovjeka.

Gene je podigao ruku i pričeka da se stiša žamor, a onda je dodao:

– Poći će Josh, svakako i ja
– zastao je a onda poimence prozvao još osmoricu. Muškarci

su se izdvojili iz gomile i prišli nam. Opazio sam da me svi gledaju s poštovanjem, a ne kao prije. Očito je tome pridonijelo što sam sredio Murphyjevu bandu. Pitao sam se koliko je na to imao utjecaja crvenokosi vlasnik pansiona. – Polazak je za pola sata. Krećemo odavde. Imate dovoljno vremena da se spremite za put. Sa sobom ponosite dovoljno hrane, jer bi se potjera mogla oduljiti – završio je šerif.

Pošto su se dobrovoljci razišli, Gene me je začuđeno pogledao.

– To se odnosi i na tebe, pa ne znam što još čekaš.

Nelagodno sam se premjestio s noge na nogu, a onda sam se ipak ohrabrio da mu rečem istinu.

– Ja zapravo i nemam što uzeti. Sve što sam imao opljačkali su razbojnici.

– Zar nemaš ni konja? – nije se mogao načuditi.

Odmahnulo sam glavom i promrmljao:

– U Abilene sam stigao poštanskom kočijom.

Zamišljeno je kimnuo i zavijždao.

– Znači, tako stoje stvari. Vjerojatno nema ni puške? Barem je dosad nisam vidio.

– Nemam – nerado sam priznao. Pokazao sam revolver.

– To je jedino oružje kojim raspolazem.

– Nisi valjda samo tim zastarjelim revolverom sredio cijelu bandu? – nije se mogao načuditi.

– Uglavnom je tako. – Nasmijao sam se i dodao: – U tome su mi pomogli bikovi, no

njih ipak ne mogu voditi sa sobom.

— Kakvi bikovi?

Shvatio sam da očito ne zna pojedinosti o posljednjem obračunu kod koralā.

— Kad su me banditi napali, dosjetio sam se da na njih natjeram stoku. Stampedo ih je naprosto pregazio. Nasmijao sam se i dodao: — Najsmješnije je u svemu tome to što sam otkrio da je to bila moja stoka. To znači da je u neku ruku to bilo moje osobno oružje.

— Tvoja stoka? Mislio sam da su te opljačkali u Paklenom klancu. Osim toga, malo prije si rekao da si u grad stigao poštanskom kočijom.

Uzdahnuo sam jer mi je bilo jasno da mu moram objasniti neke stvari.

— To je sve točno, ali stoka je ipak bila moja. Pošto su je Murphy i njegovi razbojnici dotjerali u koral, očito su samo čekali pogodnu priliku da je preuzme Fakenham i željeznicom otpremi u klaonice na Istoku.

— Znači, tako stoje stvari. Sad si drugi put ostao bez svog stada.

— Upravo tako. Čini mi se da je to sad potpuno gotovo. Pošto se smiri stampedo, stoka će se raspršiti po preriji, pa mu mi trebalo tisuću kauboja da je opet skupim — neraspoloženo sam zaključio.

Potapšao me po ramenu.

— Sredit ćemo i to kad uhvatimo Harleyja.

Bio sam mu zahvalan zbog toga, iako sam znao da je to gotovo neizvedivo.

— A što se tiče konja, o tome ne moraš brinuti. Posudit ću ti

jednog. Pušku možeš odabrati u mojoj kancelariji. Preporučio bih ti šarpovku. Prikladna je za krupnu divljač!

XIII

Članovi potjere skupili su se u dogovoreno vrijeme. Iako se već smračivalo, šerif je odlučio da odmah krenemo. Pretpostavljao je da se Harley zaputio prema Santa Feu jer je tamo imao mnogo prijatelja. Osim toga, napomenuo je da je našao kako je Harley u tom gradu otvorio dva saluna, koji su mu donosili ogromne prihode.

Osim toga, nismo se nadali da ćemo naići na tragove njegova konja, jer je nakon dugog sušnog razdoblja zemlja bila suha i raspucana. To bi vjerojatno bio velik problem čak i za najvještije indijanske tragače.

Jahali smo gotovo do ponoći, a onda smo se ulogorili u podnožju neke omanje stijene. Većina članova potjere još je bila uzbuđena zbog proteklih događaja, pa su uz vatru nastavili burno raspravljati o njima. Tek kad je šerif energično podviknuo, pokunjeno su se razišli i zavukli u vreće za spavanje.

Drugog dana Gene nas je probudio prije nego što se potpuno razdanilo. Popili smo kavu, a onda je naredio pokret. Većina muškaraca bila je neispavana. Tek tada su shvatili zašto je šerif tražio da odmah nakon večere odu na počinak.

Naporno smo jahali cijeli dan, ali Harleyja nismo sustigli. Zastali smo tek nekoliko puta nakratko da nešto pojedemo i da se konji odmore. Te večeri

Gene nije morao nikoga tjerati na spavanje.

Slično je bilo i nekoliko sljedećih dana. Činilo se kao da je Harley propao u zemlju. Članovi potjere su počeli nezadovoljno mrmljati. Najprije potihlo, da ih šerif ne čuje, a onda se više nisu ustručavali.

Prvi se oglasio Tom Rollings trećeg dana potjere, kad smo zastali za ručak.

— Ovako možemo juriti do kraja stoljeća, ali ne vjerujem da ćemo od toga imati neke koristi.

— Samo da nije tako prokletu vruće — jadikovao je neki debeljk, vlasnik jedine pekare u Abileneu.

— Tom ima pravo. Već tri dana jurimo kao da nas gone svi vragovi iz pakla, a još nismo ništa pronašli — progundao je neki bradonja, kojemu čak nisam ni ime upamtio.

— Slažem se s tobom. Dosad smo morali naići barem na neke tragove koji bi nas upućivali na to da je Harley ovuda prošao. Prvenstveno mislim na ostatke zgarišta, ili nešto slično — oglasio se četvrti muškarac.

— Tko nam uopće može garantirati da je on ovuda prošao, ljudi. Možda je pobjegao na sjever ili na zapad — brzo se s njim složio Rollings, kojemu je očito dojadila jurnjava. — Uistinu je čudno što nismo naišli na nešto što bi nas upućivalo da je Harley na tom mjestu prenoćio.

Znao sam da nema pravo, ali se nisam htio miješati. Odlučio sam da onoga gada Harleyja, ako bude potrebno, tjeram ne samo do kraja stoljeća nego do sudnjeg dana.

Iskrica nezadovoljstva uskoro se rasplamsala u vatru koju je bilo teško ugasiti. Gene je to očito shvatio. Pustio ih je da se do mile volje najadikuju, a onda je vjerojatno i njemu dojadilo.

— Nitko vas nije tjerao da krenete u potjeru ako to niste htjeli — predbacio im je oštro.

Oni su se malo pokunčili, kao da su se posramili zbog svog ponašanja. Pa ipak, to nije dugo potrajalo. Prvi je Rollings ponovo skupio hrabrost da mu se suprotstavi.

— To je doduše točno, ali nismo ni slutili da će se sve to tako dugo razvući. Ni nakon tri dana ne znamo pouzdano da li se Harley zaputio prema Santa Feu.

— Tko želi, može se slobodno vratiti! — povikao je Gene.

Bilo je očigledno da je izgubio strpljenje i da nema nimalo volje da se prepire s njima.

— Kad bismo barem mogli pouzdano znati da smo na pravom putu da ga uhvatimo — promućao je pekar, a onda je brzo zašutio. Nije se usudio šerifu pogledati u oči. Prignuo je glavu i sramežljivo dodao: — Ne bih se smio tako dugo udaljiti od pekare. I sami znate kako je moj posao važan za redovnu opskrbu grada.

Činilo se da je šerifu svega dosta. Ustao je i povikao:

— Tko želi, može se odmah vratiti u Abilene!

Nitko se nije usuđivao prvi izjasniti. Pogledavali su se i međusobno gurkali kao preplašeni prvoškolci. Na kraju je bradonja skupio hrabrost.

— Žao mi je, Gene, ali više ne

mogu s vama jahati – procijedio je kroz zube.

– U gradu će izbiti pobuna ako se ubrzo ne vratim. Vjerojatno sam tamo potrebniji nego ovdje – brzo je dodao pekar.

– Čini mi se da to sve pričaš od straha da ti žena ne nabija rogove dok te nema – nasmijsao se Gene.

Svi su prihvatili šalu, ali su uporno ostali pri svome. Na kraju sam shvatio da se svi žele vratiti u Abilene.

Šerif je također bio svjestan toga.

– Dobro, učinite kako želite. Ionako nas ne treba toliko da uhvatimo jednog čovjeka.

Njegove su riječi bile pravo olakšanje za ljude, iako je većina osjećala grižnju savjesti što ga ostavljaju.

– Što se mene tiče dužnost mi nalaže da uhvatim zločinca – napomenuo je šerif.

– Ja ostajem s tobom, Gene – rekao sam nakon kratkog i neugodnog zatišja.

Zahvalno me je pogledao i promrmljao:

– Pretpostavljao sam da se na tebe mogu osloniti, Josh.

Nedugo zatim osmorica članova potjere su odjahala. Pojurili su u punom trku kao da im je pleme Apaša za petama. Nitko se od njih nije čak ni ogleđao.

– Podvili su repove kao preplašena pseta – podrugljivo sam dobacio i prezirno se nasmijsao.

– Ne smiješ ih tako strogo osuđivati, Josh. To su ipak obični građani.

Izenadila me njegova plemenitost i spremnost da im

oprosti. To je samo govorilo u prilog tome da sam Genea slabio ocijenio, jer takvu reakciju nisam od njega očekivao.

Osmijehnuo se i tek tada me pogledao.

– Možda je ovako bolje. Barrem znamo na čemu smo.

XIV

Činilo se da nas je sreća potpuno napustila. Lutali smo u potrazi za Harleyjem, ali nismo našli ni najmanjeg traga koji bi nas upućivao da je ovuda prošao. Pa ipak, u meni nije slabila želja za osvetom. Štoviše, svaki naš neuspjeh kao da ju je hranio.

Potajno sam strahovao da će Gene na kraju odustati, ali se na svu sreću to ipak nije dogodilo. Bio je tvrdoglav i uporan kao pas tragač.

Ponekad dugo ne bismo progovorili ni riječi. I bez toga smo se sasvim dobro razumjeli. Činilo se da ni Gene više ne vjeruje da se Harley zaputio prema Santa Feu. Samo zato smo u tako širokom krugu pretraživali cijelo područje, ali ipak bez rezultata. Uistinu se činilo da je bivši gradonačelnik propao u zemlju.

A onda smo uletjeli u zamku koju je Harley lukavo smislio. Taj pokvarenjak je očito igrao na jednu kartu, što za jednog kockara i nije odviše čudno.

Kad sam poslije o svemu tome na miru razmislio, zaključio sam da je to bila jedina kombinacija koja mu je odgovarala. Računao je da će nas obojicu ukloniti, čime bi si skinuo brigu s vrata. ostatak života mogao bi provesti u miru, jer sigurno ni-

jednom stanovniku Abilena ne bi palo na um da ga traži.

Kad je već i Gene počeo gubiti nadu u krajnji ishod naše jur-njave, zbio se događaj koji je do kraja razmrsio klupko.

Jednog dana put nas je nanio u Pakleni klanac. Pri samom pogledu na klanac nešto me sti-snulo u želucu. Pred očima su mi ponovo iskrsnuli prizori kr-voprolića koji su me često noći-ma proganjali.

Geneu sam htio predložiti da u širokom luku zaobidemo to zlosretno mjesto, ali sam na kraju ipak odustao. Pretpostav-ljao sam da će pomisliti da sam se jednostavno uplašio. Ni po koju cijenu nisam to htio. Osim toga, zacijelo bi rekao da to ne-ma smisla jer bismo u obilaz-nom putu oko klanca izgubili najmanje pola dana.

On kao da je čitao moje misli. Nasmiješio se i ohrabrujući re-kao:

– Možda će ti ovo pomoći da preboliš stare rane, Josh.

Nisam bio pretjerano uvjeren u to, ali nisam ništa rekao. Po-tjerao sam konja prema usjeku među stijenama.

Kad smo stigli do sredine klanca, odjeknuo je pucanj. Moj konj se propeo i bolno zarzao. Odskočio sam u posljednjem trenutku prije nego što me po-klopio. Još se nekoliko puta strasao prije nego što se umirio.

Nisam imao vremena za raz-mišljanje o njegovoj sudbini jer je s vrha litice i dalje praštalo. Meci su zujali oko mene. Bacio sam se na zemlju i otkotrljao do konjske lešine. Skrutio sam se iza nje, ali sam znao da mi je to slab zaklon pred napadačima

koji su bili gotovo okomito iz-nad mene.

Iz navlake kraj sedla izvukao sam šarpovku i ubacio metak u cijev. U tom trenutku je nedale-ko od mene odjeknuo pucanj. Odahnuo sam olakšano kad sam shvatio da se Geneu nije ništa dogodilo.

Učinilo mi se da sam na tre-nutak vidio jednog od napada-ča. Brzo sam naciljao i zapucao. Razočarano sam ustanovio da mu nisam nimalo naudio, premda sam ga natjerao da po-traži zaklon.

Iako ga više nisam vidio, još sam dvaput zapucao. Namjera-vao sam ga prisiliti da ne pro-viri nosom iza zaklona. Tek ta-da sam pogledao prema Geneu. Zaprepastio sam se kad sam shvatio da je ranjen. Ležao je nasred klanca. Košulja mu je na desnom ramenu bila natop-ljena krvlju. Pa ipak, nije se pre-davao. Uz lijevo rame je priti-snuo vinčesterku i čekao da se netko od protivnika otkrije.

Njegova konja nisam nigdje vidio. Životinja se, čini se, pre-plašila kad je započela pucnja-va. Zbacila je jahača i odjurila prema izlazu iz klanca.

Htio sam se podići i potrčati prema Geneu, ali me on predu-hitrio. Podigao se na lakat zdra-ve ruke i doviknuo:

– Nemoj se približavati! Ostani gdje jesi!

Dakako da ga nisam poslu-šao. Brzo sam ustao i potrčao k njemu. Na svu sreću, onaj moj napadač nije se usudio proviriti glavom.

– Zar ti nisam rekao da ne izlaziš iz zaklona!? – bijesno je

zarežao Gene kad sam dotrčao k njemu.

— Nemaš pravo da mi zapovijedaš. Osim toga, ranjen si i potrebna ti je pomoć.

— Nije to ništa. Samo me je očešao metak.

Nisam mu vjerovao jer se krvava mrlja na njegovoj košulji sve više širila.

U tom trenutku naš je protivnik opet zapucao. U međuvremenu je promijenio zaklon, te mu više nisam mogao nauditi. Bez obzira na to naciljao sam prema njemu i zapucao.

To je učinio i Gene. Meci su se odbijali od stijena, daleko od mjesta na kojemu je bio napadač. Pa ipak, to ga je barem prisililo da bude oprezniji.

— Čini mi se da je sam! — doviknuo mi je Gene dok je ubacivao nove metke u vinčesterku.

— Čak i da jest, od toga nemamo neke osobite koristi. Samo je pitanje vremena kad će nas poskidati — neraspoloženo sam odgovorio, a onda mi je nešto palo na um. — Možda bi bilo najbolje da se pokušamo probiti prema izlazu iz klanca.

— Nemamo izgleda. Postrijeljat će nas kao zečeve.

— To će ionako učiniti — podsmijehnuo sam se, iako položaj u kojem smo se našli nije bio nimalo smiješan.

— Vjerojatno hoće, ali ipak teže. Valjda i sam vidiš da je okomito iznad nas, što mu donekle otežava ciljanje.

Iako nerado, morao sam se složiti s njime.

— Ti čini se vjeruješ da se još možemo izvući odavde? — upitao sam ga jer sam stekao taj dojam.

Kimnuo je glavom.

— Svakako — rekao je — jer dok smo živi, uvijek ima izgleda.

Nisam mogao a da se ne nasmijem.

Baš me zanima što si sad smislilo?

— Moramo pričekati dok se ne smrači. Onda nam više neće moći naškoditi.

Glas mu je zvučio ozbiljno pa nisam znao da li se šali ili misli ozbiljno. Bilo mi je teško povjеровati da govori ozbiljno. Gene je bio trezveni muškarac te je zacijelo znao i vidio isto što i ja. Do noći je preostalo najmanje pet sati. U tom razdoblju nas je skriveni strijelac mogao pedesetak puta ubiti.

— Mogao si reći da očekuješ konjicu — ironično sam primijetio.

— Ni to nije isključeno — promrmljao je i opet zapucao.

Time nije baš ništa postigao, ali sam mu se i ja pridružio u pucanju. Imao sam dovoljno municije te sam tajanstvenog napadača želio natjerati da ostane u zaklonu.

Odjednom smo s vrha stijene začuli pucanj. Bilo mi je čudno da se metak nije zabio nigdje blizu nas. Htio sam Genea upitati što o tome misli kad smo ugledali kako se prema nama strmoglavluje ljudsko tijelo.

Tresnulo je samo nekoliko metara dalje od mene. Brzo sam mu pritrčao i okrenuo ga na leđa.

— Pa to je Harley! — iznenađen sam povikao ne vjerujući vlastitim očima.

Iako mu je lice bilo izranjavano i krvavo, nije bilo sumnje da je pred menom ležalo mrtvo ti-

jelo bivšega gradonačelnika u Abileneu.

— O čemu pričaš? — oštro me je upitao Gene. Brzo mi je prišao i pogledao mrtvaca. — Još ću početi vjerovati u čuda — promrmljao je u bradu.

— Baš me zanima tko ga je sredio — zamišljeno sam promrmljao i pogledao prema vrhu stijene. — Čini se da je danas sve moguće, pa se ne bih čudio da je stigla konjica o kojoj si pričao.

Osim gomile kamenja ništa drugo nisam vidio, a onda mi se učinilo da sam ugledao neku ljudsku spodobu. To je potrajalo samo djelić sekunde pa nisam bio siguran jesam li to doista vidio ili mi se samo pričini.

Gene se trgnuo kao iz sna.

— Tko bio da bio, najpametnije je da se što prije izgubimo iz ovoga prokletog klanca koji zbilja zaslužuje svoje ime. Ovdje se osjećam kao u mišolovci.

Nisam imao ništa protiv takvog prijedloga. Strahovao sam da će se Harleyjevi ubojice okomiti na nas, no to se na svu sreću nije dogodilo. Barem ne odmah.

Kako je Harley ubio moga konja, a Geneov je otkasao još na početku napada, bili smo prisiljeni pješačiti. To nije bilo nimalo ugodno za nas, koji baš nismo navikli na pješačenje, no to bi se još nekako dalo zane-mariti da nismo strahovali od novog napada. Oružje smo držali pripravno da ga možemo pri napadu odmah upotrijebiti iako od toga ne bismo imali neku osobitu korist. Da nas je netko htio ukloniti, ne bi imao osobito težak zadatak.

Do izlaza iz klanca stigli smo

nakon nešto manje od pola sata hodanja. S nas je curio znoj, ali na to se nismo obazirali.

— Uh, da mi je netko rekao da ću jednog dana toliko pješačiti, nazvao bih ga lažljivcem — priznao je Gene u trenutku iskrenosti. Sjeo je na zemlju i izuo čizme. Odmah sam se poveo za njegovim primjerom.

— To još nije ništa. Najgore nas tek očekuje — uzdahnio sam prisjećajući se da sam slično već jednom prošao, i to ne baš tako davno. Da bih ga utješio i pokušao ohrabriti za nove napore, brzo sam dodao: — Na svu sreću, najgore je za nama.

— Kako to misliš? — nera-spoloženo me upitao.

Zabrinuto sam pogledao ras-klimanu petu na lijevoj čizmi. Iskreno sam se nadao da će izdržati nove, neplanirane napore.

— Sad nas barem više nitko neće napadati sa sumnjivih mjesta. Oдавде pa sve do Abilene-a nema više nijednoga višeg brežuljka a kamoli kakvih mišolovki kao taj prokleti kanjon.

— Čini mi se da se varaš, prijatelju, jer je najgore tek pred nama — upozorio me.

U njegovu sam glasu osjetio prikriveni strah te sam ga začuđeno pogledao. Nije valjda odjednom postao kukavica!

Umjesto bilo kakvog objašnjenja pokazao je rukom pred sebe. Pogledao sam prema tamo i zaprepastio se. Stotinjak metara pred nama bila je skupina indijanskih ratnika. Činilo se kao da su znali da ćemo doći.

— Ne djeluju baš ratoborno. Možda nisu na ratnom pohodu — ponadao sam se.

— Nikad ne vjeruj Kiovama i

ženama – smrknuto je promrmľljao Gene, a onda se nasmiješio. – Izuzetak od tog pravila je kad su mrtvi. I žene i Kiove.

Moram priznati da mi nije bilo do šale. Napregnuto sam promatrao ratnike pokušavajući pogoditi što će učiniti. Da su nas htjeli napasti, to bi već sigurno učinili, pomislio sam i u meni se probudila tiha nada.

– Možda... – započeo sam ali sam naglo zašutio.

Gene me je odmjerio.

– Možda što?

Odmahnuo sam rukom i pljunuo u stranu.

– Nema veze. Nešto mi je palo na um.

Indijanci su polako krenuli prema nama. Još nisu pokazivali nikakve znakove da imaju loše namjere. Doduše, svi su bili naoružani, ali im je oružje bilo podalje od ruku.

– Da mi je samo znati što smjeraju – mučilo je Genea.

Cvrsto smo stiskali puške, ali su cijevi bile okrenute prema zemlji. Nismo željeli nekim nepromišljenim pokretom potaknuti njihov bijes.

Kad su nam se približili na pedesetak metara, uvjerio sam se da je moja pretpostavka bila točna. Bacio sam pušku i krenuo prema njima.

– Stani, Josh! – povikao je šerif.

Nisam se obazirao i to ga je potpuno zbunilo.

– Zar si poludio, čovječe?! Pa oni će te skalpirati! – urlao je za mnom, ali ja sam koračao sve bliže.

Iz skupine ratnika izdvojio se jedan konjanik i potjerao konja prema meni. Bio je gol do poja-

sa, pa sam mogao vidjeti njegovo snažno tijelo. U kosi mu je bilo utaknuto pet orlovih pera.

– Brzi Vjetre! – radosno sam povikao.

– Brzi Vjetar sretan što ponovo vidi bijelog brata – rekao je i znažno me zagrlio.

– I meni je prokleta drago da te vidim.

– Moj bijeli brat ponovo ima problema? – upitao me, iako je to prije sličilo na tvrdnju. Odjednom mi je postalo jasno kome Gene i ja možemo zahvaliti što smo još živi.

– Tako nešto sam mogao i pretpostaviti? To znači da si ti sredio Harleyja!

– Herley je bljedoliki koji je pucao na vas?

– Da, to je bio kraj njegove priјave igre, koja je odavno započela. On je smišľjao sve one pljačke. Malo je nedostajalo pa da vam na vrat navuče konjicu – uzbuđeno sam mu objasnio.

– Brzom Vjetru drago što je takvom kojotu zauvijek začepio usta.

U međuvremenu nam se pridružio i Gene. Nije mogao sakriti iznenađenje kad je shvatio da se Kiova i ja otprije poznajemo.

– Morao si mi reći da ste priјatelj – predbacio mi je.

– Ne moraš baš sve znati. Najvažnije je da se sve sretno završilo.

XV

U društvu Brzog Vjetra i njegovih ratnika proveli smo nekoliko dana. Kao i prvi put kad smo se sreli, i sad su nam Kiove priskočili u pomoć. Posudili su nam svoja dva ponija, pa smo Gene i ja prilično udobno dopu-

tovali do onoga istog mjesta na cesti koja je povezivala Dodge City i Abilene. Morali smo ipak jahati neosedlane konje, na što nismo navikli, no i to je bilo mnogo bolje nego pješačiti. Ja sam se u tome bolje snalazio od Genea, jer sam već imao neko iskustvo.

— Velika kola dolaze kad sunce jako nisko — rekao je Brzi Vjetar.

Srdačno smo se pozdravili, a onda su on i njegovi ratnici odjahali. Još dugo nakon toga gledao sam za njima.

— Taj tvoj prijatelj crvenokožac je zapravo strašan momak.

— Gene je odao priznanje Brzom Vjetru na njemu svojstven način.

— Vidim da napreduješ, Gene. Možda jednog dana i shvatiš da boja kože uopće nije važna — primijetio sam pola u šali a pola u zbilji.

Poštanska kočija za Abilene naišla je u vrijeme koje je Brzi Vjetar spomenuo. Kad nas je ugledao, kočijaš je snažno povukao uzda i povikao:

— Ooojj!

Mazge su poslušno zastale. Pratilac je provirio s krova. Prepoznao me je čim me je ugledao, nešto je opsovao, a onda je posegnuo za dvocijevkom i uperio je u moja prsa.

— Ovaj put se nećeš tak lako izvući, smrdljivi tvore! — zagrmio je glasom ispunjenim mržnjom.

— Pas koji laje ne grize — prezirno sam odgovorio ne udostojivši ga više nijednim pogledom.

— Vidjet ćeš ti tko... — započeo je on ali je naglo zašutio kad je spazio srebrnu zvijezdu

na reveru Genova kratkoga kaputića. Prepoznao ga je jer se zbunjeno nasmiješio i promrm-ljao:

— Oh, to ste vi, šerife Douglas. Oprostite što vas nisam odmah prepoznao.

Gene je zadržao smrtno ozbiljan izraz lica iako sam bio siguran da se jedva suzdržavao da ne prasne u smijeh.

— Sve je u redu, momče. Recite mi ima li još koje slobodno mjesto u kočiji?

— Za vas će se uvijek naći, šerife — ljubazno je zagugutao kočijaš.

— Kao što vidite, nisam sam. Sa mnom je i moj prijatelj — rekao je Gene i pokazao na mene.

Naklonio sam se kočijašu i pratiocu, što je u njemu očito izazvalo novu erupciju bijesa.

— To vrijedi i za vašeg prijatelja, šerife — u istom tonu je dodao kočijaš, a onda se okrenuo prema pratiocu i manje ljubazno mu naredio: — Pobrini se za prtljagu gospode, Steve.

— To neće biti potrebno, mlađicu, jer jednostavno nemamo prtljage — podsjetio ga je šerif.

— Nemate prtljage? — ponovio je kočijaš i raskolačio oči, no brzo se snašao i rekao: — Da, dakako da nemate prtljage, šerife.

To je rekao kao da se samo po sebi razumije da putnici na tako dugim putovanjima nemaju nikakve prtljage. S mukom se spustio s vozačkog mjesta i otvorio vrata kočije.

— Vaša mjesta vas očekuju — rekao je tonom kao da nam otvara vrata raja a ne rasklimane poštanske kočije.

Iskreno govoreći, za mene je to u tom trenutku bilo isto.

– Koliko smo dužni za prijevoz? – upitao je Gene.
– Tri dolara, šerife.
– Za jednog?
– Ali zaboga, za obojicu, šerife – nije se mogao načuditi kočijaš.

Nisam mogao odoljeti a da ga ne upitam:

– Zar je »Wells and Fargo« u posljednje vrijeme pojeftinio cijene svojih usluga?

Zbunjeno me pogledao, a onda se sjetio zašto sam ga to upitao. Brzo se snašao i promrm-ljao:

– Predstavnici zakona imaju popust. To se odnosi i na njihove prijatelje.

Pošto smo se smjestili na svoj mjesto, kočija je zaškriljala i krenula.

– Sutra ćemo opet biti u Abi-

leneu, Josh. Bilo bi dobro kad bismo razmislili o nekim stvarima koje nas očekuju – rekao je Gene i lukavo se nasmijuljio.

– O kakvim to stvarima? – začuđeno sam ga upitao

– Harley je mrtav, što znači da nam predstoje izbori za novoga gradonačelnika. Mogao bi malo razmisliti o tome.

Iznenadeno sam ga pogledao i promucuo:

– Ne misliš valjda da bih ja...?

Nisam se ni potrudio da dovršim pitanje. On se zagonetno osmijehnuo i rekao:

– Na kraju, zašto se ne bi i u tom poslu okušao. Dakako da ćemo najprije pokušati skupiti tvoju stoku. Nadam se da nam za to neće biti potrebno baš tišuću kauboja.

U PRIPREMI:

Hal Warner

KLOPKA ZA PLJAČKAŠE

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 22,460 d, a za šest mjeseci 11,230 d. U cijenu je uračunat i pretplatnički popust. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa: NIŠPRO »Vjesnik«, Interna banka, Zagreb, broj 30101-833-2052 (00027

– LASO). Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 33,00, ASCH 234,00, SFR 27,00, HFL 37,00, SKR 116,00, FF 109,00, US\$ 17,00 (avionom US\$ 20,20), C\$ 24,00 (avionom C\$ 28,30), Australia £ 12,00 (avionom £ 15,00). Uplata na devizni račun 30101-620-16-3252051 kod Udružene banke Hrvatske, Zagrebačka banka, Zagreb (za »Laso« izdanje OOUR-a IRO)

Ekonomska propaganda »Vjesnik«, Agencija za marketing Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6. Zadnja kolor stranica 400.000 d, c/b stranica 250.000 d. Oslobodeno plaćanja poreza na promet, mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973 od 26. XI 1983. Rukopisi se ne vraćaju.

Inspektor X

Kriminalistička serija

NOVO

Inspektor X

Kriminalistička serija

NOVO

Uz kriminalističke bestselere TRAG
— svakih 14 dana
i kriminalistička serija INSPEKTOR X!